

Nr 4 1999

GENESIS

Skapade Gud rovdjur?

**Hur skall Bibeln översättas?
Skapelsemuseum med levande fossil**

REDAKTÖR OCH LAYOUT

Erik Österlund, tel 0582/165 75, 150 70
PI 5062 B, 694 92 HALLSBERG.
E-mail: erik.osterlund@elgon.t.se

ANSVARIG UTGIVARE

Mats Molén. Tel 090/13 84 66

Respektive artikelförfattares åsikter behövs
ej nödvändigtvis överensstämma med redaktionens.

PRENUMERATION

"Genesis" utkommer med 4 nr/år. Man prenumererar genom att sätta in 120 kr på föreningens postgiro (90 kr för studerande).

LÖSNUMMERPRIS: 30:- kr

Föreningen GENESIS

Vetenskap Ursprung Skapelsetro
Föreningen GENESIS är en allkristen sammanslutning som främjar spridandet av böcker, broschyrer och annan information som stöder skapelsetron. Vi granskar och presenterar material som belyser utvecklingslärnas karaktär och konsekvenser. Föreningen vill verka för en kristen grundsyn på vetenskaperna och för att den bibliska synen får komma till tals i skola och samhälle.

Internetadress: www.genesis-vus.se

STYRELSE:

Anders Gärdeborn, ordf
Joakim Linder, v ordf
Stefan Halldorf, kassör
Paul Annala, sekr
Ola Grankvist, v kassör
Markus Rosander, v sekr
Mats Molén

John Bruce (suppl)
Lennart Ohlsson (suppl)
Robert Granath (suppl)
Ingrid Heidenborg (suppl)
Ingegerd Carlsson (suppl)

MEDLEMSKAP

Stöd detta viktiga arbete genom medlemskap! Begär föreningens stadgar.

FÖRENINGSDRESS

Föreningen Genesis, Vetenskap Ursprung Skapelsetro
c/o Anders Gärdeborn, Krakas väg 56,
72355 Västerås. Tel 021/221 81

Manus och tips till tidningen skickas till:
GENESIS, c/o Erik Österlund,
PI 5062 B, 694 92 HALLSBERG

Postgiro:

29 55 88-8 (Sverige)
2 92 15 61 (Danmark)
800054-1099 447 (Finland)
1 98 75 93 (Norge)

Tryck: Norra Skåne Offset, Hässleholm

GENESIS trycks på miljövänligt papper

Titelbild: Skapade Gud blodtörstiga rovdjur eller har brist på föda ändrat deras matvanor? Foto: DigitalVision

Döden är den sista fienden som blir besegrad!

Döden är vår fiende säger Bibeln. Döden är redskapet genom vilket vi blivit till, säger evolutionen.

Döden är en livsnerv i evolutionen. Döden är positiv enligt evolutionen. Ju fler som föds och dör, ju mer utveckling kan ske, ju längre kan utvecklingen nå.

Vi finns inte till för att leva, utan för att dö, så att någonting annorlunda mer anpassat, skall leva vidare...en kort tid ...för att sedan dö.

Utän dödens utslagning av de mindre anpassade under årmiljonernas lopp hade inte du och jag eller någonting annat funnits idag. Enorma mängder dödsfall, ofta brutala och hemska, inte vackra och stillsamma, ligger bakom det vackra och dödsfrånvända vi värdesätter mest i livet. Den "starkaste" överlever ju. Våldet som vi avskyr, är egentligen en bundsförvant till döden och evolutionen... och därmed till livet, eller...? Döden som är nedbrytande, skulle alltså möjliggjort skapandet av någonting utvecklande.

Om Gud har använt årmiljoner av liv och därmed död, för att skapa vad vi ser idag, har han använt döden, livets motsats och den sista fienden som besegras enligt

1 Korintierbrevet 15:26. Hur kunde då skapelsen vara mycket god i begynnelsen, innan människan ställde till det, om den brutala och blodtörstiga döden inte var en fiende utan en vän? Och när övergick den i så fall till att bli en fiende?

Jag kan inte förstå annat än att Bibelns beskrivning av begynnelsen som mycket god inte lämnar något utrymme för döden som fenomen. Döden är en snedvridning, en bortvändhet från livet. Den blev till då människan vände sig bort från Gud.

Skaparen är inte en blodtörstig och schizofren gud, utan en kärleksfull och rättvis Gud, som handlar med oss i barmhärtighet. Därför gick han i döden genom Kristus för vår skull för att vi skulle slippa den eviga döden, den eviga avskildheten från Honom, till vars gemenskap vi är skapade. Därför uppstod han igen från döden, döden kunde inte behålla livets Skapare, för att vi skall leva med Honom. Ta emot Honom i ditt liv! Döden är besegrad! Vi skall leva om vi än dör!

Skapelsetron i mitt liv <i>Doug Sharp</i>	3
Skapade Gud rovdjur? <i>Gunnel Molén</i>	4
Bibel 2000 och Svenska Folkbibeln <i>Anders Gärdeborn</i>	11
Hur skall Bibeln översättas? <i>Seth Erlandsson</i>	15
Bokrecension: Michael Denton, Nature's Destiny <i>Vesa Annala</i>	18
Idékampen om vårt ursprung, del 4 <i>Bernt Lindberg</i>	20
Humanetiker anstränger sig för att slippa tro på Gud	23
Kortnytt världen runt <i>Gunnel Molén</i>	24
Tyskt skapelsemuseum med levande fossil <i>Gunnel Molén</i>	26
Ekorren som levande fossil <i>Gunnel Molén</i>	28
Var låg Edens lustgård? <i>Erik Österlund</i>	30

Skapelsetron i mitt liv

DOUG SHARP

Doug Sharp är en skapelsetroende forskare jag lärt känna genom mina internet- och e-mail-kontakter. Han är numera lärare på en bibelskola i ämnet skapelse-evolution. Han producerar varje vecka ett TV-program i ämnet som sänds i lokalt i Michigan, USA. Här beskriver han hur han blev kristen och skapelsetroende och hur viktigt detta är för honom.

Red

Hela mitt liv har jag varit intresserad av naturvetenskap. Då jag var 9 år beslöt jag mig för att följa Jesus. Men i högstadiet och gymnasiet var naturvetenskap nummer ett i mitt liv. Jag tror jag var 13 år då jag deltog i ett ungdomsmöte och en av ledarna låtsades vara ateist. Han utmanade oss att försöka övertyga honom att det fanns en Gud. En av ungdomarna sa att sannolikheten för att liv skulle uppkomma av sig själv var ungefär detsamma som om man skulle blanda alla bitar i ett pussel och hålla ut dem på ett bord och att de då, som av en händelse skulle hamna rätt, så att alla bitarna passade in i varandra på rätt sätt. Jag tyckte det var ett bra argument, och jag använder det själv allt som oftast fortfarande. Det här var första gången jag hörde någon försvara sin tro på det här sättet.

Då jag var litet äldre deltog jag i en kurs och läste om Miller-Ureys experiment och deras försök att framställa organiskt material på konstgjord väg. Jag tänkte att eftersom aminosyror kunde framställas med hjälp av ljusblixtar i en tänkt uratmosfär, så var det bara att "behandla" dem lite till så skulle man få fram proteiner. Jag utformade experiment för att testa detta.

De elektriska blixterna hade ingen effekt alls på de enklare aminosyrorerna, men de aromatiska aminosyrorerna tryptofan och tyrosin blev brunfärgade. Jag trodde jag hade fått fram något värdefullt, men jag hittade publicerat material om liknande försök som givit samma resultat som mitt. Samma sak hände då dessa aminosyror utsattes för ultraviolett ljus. De resulterande produkterna är i stort sett helt enkelt brända aminosyror. Inga bindningar som kunde åstadkomma proteiner uppstod.

Ungefär vid samma tid lyssnade jag vid ett tillfälle på en radiopredikant vid namn Garner Ted Armstrong. Han talade om omöjligheten av att delfinens nos skulle ha kunnat vandra upp till bakre delen av huvudet. Han talade också om omöjligheten av att liv skulle kunna upp-

stå av sig själv. Mycket av vad han sa verkade vettigt i ljuset av mina egna erfarenheter. I den kyrka jag var med i, talade man inte mycket om sådana här saker så jag kände mig utmanad på ett starkt sätt. Armstrongs budskap fick definitivt in mig på de skapelsetroendes sida. Men jag fick samtidigt i mig en massa andra, som jag tycker nu, konstiga idéer, som det tog ett tag att reda ut och bli av med.

Då jag studerade kemi vid högskolan försökte få ut någonting av det jag blev undervisad om (evolution) i förhållande till vad jag visste var sant och möjligt kemiskt sett. Jag träffade två personer som betydde mycket för mig, dr John N Moore (en tidigare redaktör för Creation Research Society Quarterly, CRSQ) och Barry Moeckel, en zoologistuderande. Dr Moore hjälpte mig att reda ut synen på vetenskapen utifrån ett bibliskt perspektiv. Barry hjälpte mig att växa andligen och jag började gå på bibelstudier. Det som gjorde störst intryck på mig då det gällde Barry, var att hans tro styrde hela hans liv. I ungdomsgruppen i min hemförsamling fanns det ingen som tog det kristna livet och sin tro på sådant allvar att det påverkade hela deras liv. Barry hjälpte mig också att pröva det jag tidigare tagit del av som kristna sanningar. Två viktiga lärdomar fick jag här:

1. Avfärda inte det som är sant bara för att det är uppblandat med felaktigheter.

2. Acceptera inte felaktigheter, även om de kommer tillsammans med det som är sant.

Jag insåg genom bekantskapen med Barry, att om jag skulle tjäna Gud helhjärtat, var jag tvungen att låta bli att ta hänsyn till min personliga stolthet och känsla av att vara något i människors ögon, utan all ära måste tillfalla Gud. Det var svårt för mig då jag byggt all min självkänsla på vad människor ansåg om mig, min intelligens och vetenskapliga framgångar. Så snart jag tagit beslutet att förtrösta på Herren och lägga allt inför Honom, erfor jag att det erkännande och den kärlek som Han ger

är mycket större och mer varaktig än vad någon människa kan ge som jag eventuellt kan imponera på. Jag tror att det är denna slags falska känsla av stolthet som jag hade, som är det största hindret en evolutionstroende vetenskapsman har att övervinna.

Jag hade förmånen att gå några kurser för dr John N Moore och genom honom lärde jag känna Creation Research Society. Jag mötte flera professorer, en del av dem evolutionister. En kurs handlade om livets kemiska evolution. En annan om radiometrisk datering. En kurs fick till resultat en artikel i CRSQ (juni 1977).

Jag hade inget speciellt intresse av att gå in i det militära, men jag var ändå tvungen till det och hamnade i flottan efter studierna, strax efter det att jag gift mig. Min fru bad till Gud att jag aldrig skulle vara långt hemifrån mer än högst två veckor. Då jag gick på flottutbildningen gav de mig den enda landtjänstgöringen, i San Diego. Jag kände inte till då, att det var här Institue for Creation Research, ICR, fanns. Vid den tiden var skapelseforskningscentret beläget i närheten av där jag bodde. Jag gillar det sätt på vilket Herren brukar ordna till saker och ting, och min frus böner blev besvarade. Tack vare flottan fick jag möjlighet att ytterligare lära känna skapelsetrorörelsen.

Det var alltså flera saker som samverkade till att jag blev en övertygad kreationist:

1. En kristen grund
2. Sannolikhetsargument
3. Experiment som verifierade att kemisk evolution inte kunde inträffa.
4. Ett konsekvent vittnesbörd från en kristen som brann för Kristus.
5. En professor som inte skämdes för sin kristna tro och öppet tog ställning för skapelsetron.
6. Omständigheter som fördjupade mitt intresse för skapelse och evolution.

*Doug Sharps hemsida på internet:
www.rae.org*

Skapade Gud rovdjur?

GUNNEL MOLÉN

Vi har vid några tidigare tillfällen, här i Genesis, berört frågan om rovdjuren och deras natur. Många djurs beteende mot varandra verkar för oss väldigt grymt, och ofta möter man frågan om rovdjuren, såsom vi ser dem idag verkligen skapades av Gud.

Tigrar på Kolmården gillar vatten, och vilda tigrar gillar att äta fisk. (Foto: Mats Molén.)

I Bibelns skapelseberättelse ser man gång efter annan att Gud såg på det han skapat och såg ”att det var gott”, till och med ”mycket gott”. I början av skapelsen syns en fullkomlig harmoni ha varit rådande mellan människor och djur. Då Gud förde fram alla djur till Adam för att han skulle namnge dem, enligt 2 Mos 2:19-20, finns ingen antydning om att någon fiendskap rådde dem emellan. Men ser vi på naturen idag är det mycket som knappast kan benämnas som gott.

En god Gud

Det finns de som menar att Gud efter syndafallet skapade om vissa av djuren till rovdjur (till exempel de utdöda dinosaurierna, så att de blev till de fruktansvärda bestar de oftast framställs som). Men om det stämmer att Gud är god, och enbart god, är det lite svårt att förstå hur en god Gud skulle skapa fram det som är ont. Naturligtvis är inte djur onda i samma bemärkelse som människor. De kan givetvis inte ställas till moraliskt ansvar för sina handlingar, till skillnad mot människan som har förmåga och kunskap att välja mellan ont och gott. Men att Gud skulle omskapa ett djur, som han från börjat gjort fredligt, till ett med en (till synes) natur-

lig rovdjursdrift är ändå lite svårt att förstå.

Den första indikationen i Bibeln, på att djur dödades, har vi då Gud gjorde kläder av skinn till Adam och Eva, just efter syndafallet (1 Mos 3:21). Men fruktan människor och djur emellan tycks ha kommit först efter Noas flod (1 Mos 9:2-3), och förmodligen var det även då som olika slags djur fick anledning att börja frukta varandra. Även om det redan vid skapelsen fanns olika grupper, som ”boskapsdjur”, ”kräldjur” och ”vilda djur” (1 Mos 1:24), hade detta förmodligen mera med deras olika levnadsområden och liknande att göra, än att det rådde fiendskap dem emellan.

Ett sämre klimat

Vid tiden mellan skapelsen och den stora floden, då hela jorden översvämmades av vatten, rådde förmodligen ett mycket bättre klimat än vad det gör idag. Säkerligen var det en jord som grönskade och bar frukt i rikt överflöd, för både människor och djur. Men efter floden, då jorden förstördes genom enorma vattenmassor, vulkanutbrott och jordbävningar, bör klimatet drastiskt försämrats och bristen på näringsrika växter blivit allt påtagligare. Kanske att

det redan före floden fanns djur, som, genom att äta as, hjälpte till med det ”renhållningsarbete” som även idag sköts genom många insekter och en naturlig förottningsprocess. I ett allt kargare klimat kan det ha blivit en nödlösning att först äta redan döda djur. Om så ingen annan föda fanns började djuren kanske att döda varandra, och detta ledde så småningom fram till den rovdjursinstinkt och det beteende vi idag finner hos många djur.

Många av dagens djur äter as, och exempelvis vargen, plundrar gärna avskrädeshögar, även då det finns tillgång till levande föda. Det finns också många exempel från vår tid, då djur som normalt är växtätare börjar att döda andra djur då det finns ont om föda. Man kan även se att många rovdjur väljer att äta ”vegetariskt” om de har möjlighet till det, och gränserna mellan kött- och växtätare är ofta flytande.

Värderingsfrågor

Många rovdjur äter fisk och andra vattenlevande smådjur, för vissa arter utgör det till och med huvudfödan. Även insekter och deras larver ingår till stora delar i många rovdjurs diet. Vilken roll

Fortsättning på sid 6. →

Dinosaurie på Naturhistoriska Riksmuseet. Foto: Mats Molén.

Bastisk - Metro Toronto Zoo. Foto: Mats Molén

Att dinosaurier, ödlor och andra reptiler tillhörde gruppen kräldjur i Första Mosebok är väl ganska odiskutabelt. Men var gick gränsen mellan boskapsdjur och vilda djur? Skapades "boskapsdjuren" att leva särskilt nära människan, kanske till både vänskap och nytta på olika sätt? (Redan Abel var ju fåraherde och Jabal, en tidig ättling till Kain blev "stamfader för dem som ... idkar boskapsskötsel", enligt 1 Mos 1:20). Kanske de "vilda djuren" levde på längre avstånd, inom större, vidare domäner, även om alla djur levde i fred med varandra?

Jak. Foto: Corel.

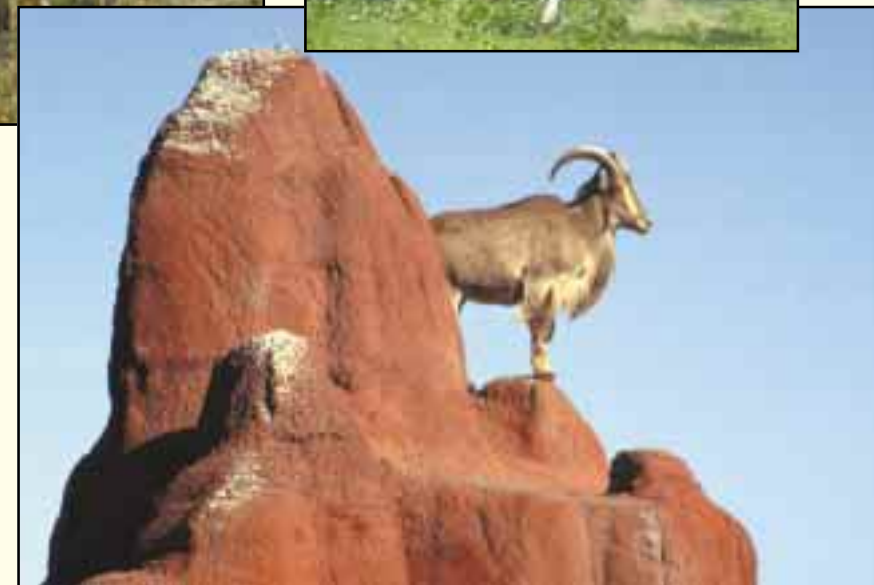
Dr Albert Pye, välkänd för många skapelsetroende i Sverige. Här tillsammans med ett av sina barn och några av sina får hemma i Pennsylvania. Foto: Mats Molén.

Häst. Foto: Corel.

Vi hör ofta att människan tämjt vilda djur som husdjur. Men kan det istället ha varit så, att en del av de tama boskapsdjuren förvildades? Är det kanske därför det idag ofta finns både tama och vilda arter, av samma slags djur? Som exempelvis vildhästar och tama, trogna arbetshästar? Eller bergsfår som strövar fritt uppe på höjderna, medan andra får hålls i stora hjordar nere på slätterna eller i mindre skala på enstaka bondgårdar? Men exakt vilka som från början skapades som "boskapsdjur" eller "vilda" är naturligtvis omöjligt att veta.

Bergsfår - Metro Toronto Zoo. Foto: Mats Molén.

som fisk och insekter spelat som föda för djuren före floden, kan vi givetvis bara spekulera över. Insekter står inte omnämnda, ens vid skapelsen. Planerade en god Skapare att fiskar eller skalbaggar kunde fångas och ätas hellre än värnlösa fågelungar, eller hjortar som flyr för livet undan hungriga lejon? Känner olika djurslag olika mycket, är det skillnad på liv och liv, eller är alltsammans bara en värderingsfråga, och i så fall vems? (I det kommande fridsriket, som nämns av profeten Hesekiel, äter man fisk! Se nedan.)

Ofta låter vi kanske begreppet rovdjur stå för aggressivitet, men går vi till det biologiska begreppet går det mera efter tändernas uppsättning och beskaffenhet. Därför hittar vi bland rovdjuren även så fredliga djur som exempelvis havsuttern och pandan. Men även här kan man ställa frågan om det är mindre ont att sluka en sjöborre eller abalonesnäcka, än att som lejonet kasta sig över hjorten? Även för lejonet gäller det ju bara att stilla sin hunger. Att äta eller ätas tycks ofta vara den lag vi finner i naturen.

Ett kommande fridsrike

I Bibelns beskrivningar om ett kommande fridsrike finner vi samma harmoni mellan människor och djur som vid skapelsen i Första Mosebok (Jes kap 11 och kap 65). Möjligen är en del symboliskt beskrivet, eller att det kanske handlar om himlen, men jorden har ändå en ganska otvetydig plats i dessa texter. Där kan vi bland annat läsa att lejon kommer att äta hö, att pantrar skall umgås med killingar och att vargar och lamm skall bo tillsammans. Det verkar som om hela skapelsen på nytt skall komma i balans, att jorden skall få tillbaka sin ursprungliga friskhet och sin rikedom av frukt och skördar.

I Hesekiel finns fingervisningar om att vattendragen kommer att renas, och fiskar och andra vattendjur kommer att växa till i stora mängder. Visserligen handlar det om ett speciellt område inom Israel, som då skall bli som ett enda fiskeläge, där fiskarna ska stå utmed stränderna (Hes 47). Men kan vi här ana oss till att något liknande skall ske över hela jorden? Kommer många rovdjur då att fånga sin föda ur vattnet, i större utsträckning än vad som förekommer idag? Eller är det att "tyda in"

I ett kommande fridsrike beskriver Bibeln hur nuvarande rovdjur och byten kommer att leva sida vid sida och äta växtföda. Det kräver också en återupprättad växtlighet vad gäller mängd och näring. (Bild: Mats Molén, Corel och EÖ)

för mycket i ett enda bibelställe?

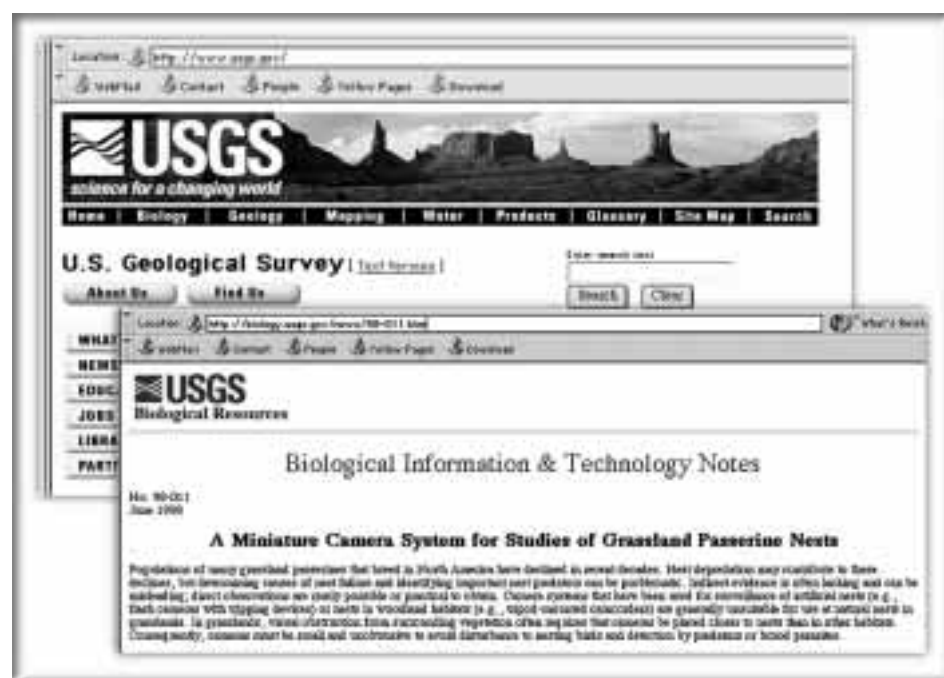
Det vi vet är att många av dagens rovdjur gärna äter fisk och andra vattenlevande smådjur. Bland de mera vattenanpassade rovdjuren kan vi nämna fiskarkatten i Asiens regnskogar som mestadels lever av fisk och till och med dyker efter krabbor och andra smådjur. Även andra kattdjur fångar och äter gärna fisk. De kan också med god aptit

äta olika typer av vegetabilisk föda, och färskt gräs tycks vara en nödvändighet för många av dem.

Omställning av dieten?

Faktum är att en tämligen stor del i många rovdjurs födointag utgörs av växter. Men härifrån till ett kommande fridsrike är det kanske en bit, och att många av dagens rovdjur äter huvud-

På Internetadressen <http://biology.usgs.gov/news/98-011.htm> finns en rapport där en forskargrupp redovisar ett försök med en kamera som 24 timmar om dygnet bevakat fågelbon. Kameran avslöjade vitsvansade hjortar, egentligen typiska växtätare, som kalasade på ägg och fågelungar. Detta skulle alltså kunna vara ett exempel på växtätare som förändrat sin diet.

sakligen kött, kan knappast bestridas. Men om livsbetingelserna vore annorlunda, och annan föda fanns i rikliga mängder, skulle kanske även dagens köttätare välja växtföda? Det faktum att rovdjuren tycks kunna anpassa sin föda efter tillgång, indikerar att de kan ställa om sin diet till växtföda utan problem. Palmgamen, som huvudsakligen lever av oljepalmsfrukter, ger en fingervisning om att även rovfåglar kan göra detta.

Vi ska i det följande titta på några olika rovdjur, och vilken roll som växtfödan spelar för dem. Vi tittar också lite på fiskars betydelse, och i viss mån även på insekternas.

Uttrar, mårdar och viverrider

En speciellt vattenanpassad grupp bland rovdjuren är uttrarna, som tycks skapade för ett liv i vatten. Pälsen har tät underull och vattenavstötande långa täckhår. Deras långsmala, smidiga och slingrande kropp är byggd för snabbsimning, och de flesta arter har simhud mellan tårna. De söker huvudsakligen sin föda i vatten, och havsuttern har så helt igenom anpassat sig till en maritim tillvaro, att den numera aldrig går upp på land. (Havsuttrarna i Alaska går dock upp på isflaken ibland.)

Uttrar räknas biologiskt till gruppen mårddjur, där vi känner många som utpräglade rovdjur och snabba små jägare. Men frukt och nötter är en viktig del av födan, tillsammans med bär och andra växter, om det bara finns. Inte minst gäller det den sydamerikanska tayran, som till stora delar lever av vegetabilisk kost.

Ett ännu större inslag av växtföda har viverriderna, en mångskiftande och kanske mindre känd rovdjursfamilj. Den mest fruktälskande av dem är palmmården, vars huvudföda utgörs av en mängd olika frukter. På Java äter palmmården frukter av minst 35 olika slags palmer, träd, buskar och slingerväxter.

Prärievarg

Även många hunddjur äter en hel del växt- och fiskföda. I Yellowstones nationalpark har man sett ökencoyoter (en form av prärievarg) sitta och vakta vid vakar i isen, för att fånga någon laxöring. De har även setts fånga kräftor med munnen, där vattnet är grunt och ljum-

Även i isbjörnens kost ingår en del växter, även om det är tämligen kargt på isbjörnens breddgrader. Isbjörn på Metro Toronto Zoo. (Foto: Mats Molén.)

met på grund av tillflödet från de heta källorna, så att det inte fryser till om vintern. Även inom andra nordamerikanska områden har ökencoyoter setts fånga kräftdjur och groddlarver. Prärievargen äter också en del insekter och bär, gärna enbär, likt många andra av Nordamerikas djur. Även den vanliga vargen äter en del växter, och tamhundar kan bli skickliga fiskare då de tränas till detta.

Majkong och manvarg

Ett annat hunddjur med smak för skalddjur är den sydamerikanska majkongen, eller "den krabbätande räven", som den också kallas. Namnet har den fått på grund av sin förkärlek för räkor och krabbor, som är vanliga i de sydamerikanska floderna. Även frukt ingår i dieten, och Guayanas indianer brukar hålla majkongen som husdjur.

Hos manvargen, ett annat sydamerikanskt hunddjur, kan upp till halva födoinslaget utgöras av frukt, då den finns tillgänglig vid olika tider på året. Manvargen äter också en och annan fisk, samt insekter och kräddjur. De däggdjur den fångar är vanligen ganska små, men den kan ibland ta husdjur, upp till ett lamms storlek. Med tanke på manvargens övriga föda kan man kanske gissa att de som dödar stora djur är ganska utsvultna.

Isbjörn och grissly

Björnen räknas som allätare, och de flesta björnar äter till stor del växter. Det enda undantaget är egentligen is-

björnen, som till störta delen lever av säl. Och ser man till den kalla och karga miljö där isbjörnen lever, syns sambandet lätt att förstå. Men vid tillgång äter även isbjörnen växtföda, som blåbär, kråkbär, gräs, blad och kvistar.

Grisslybjörnen har ju rykte om sig som särskilt aggressiv, men hur stämmer det ryktet med verkligheten? Kanske kommer det mest från den tid den grisslylyn jagades hänsynslöst, och försvarade sig effektivt mot jägare och deras hundar? Men om grisslylyn får leva i lugn och ro inom sina domäner, och har tillräckligt av sin naturliga föda, kanske den är betydligt fredligare än ryktet vill göra gällande?

Flygande föda

Vad är då en grisslybjörns naturliga föda? I naturfilmer ser vi ofta grisslylyn fånga laxfiskar i de nordamerikanska forsarna och vattendragen. Men det finns också intressanta vittnesbörd om grisslylins begivenhet för insekter, och gärna då i stora mängder. I Yellowstones nationalpark har grisslylyn observerats äta upp till 20 000 små mal om dagen, uppe på 3000 meter höga bergstoppar. På samma höjd i angränsande Montana har grisslylyn setts gå och välta stenar för att komma åt nyckelpigor, som ibland varit så rikliga här att man kunnat samla 20-40 liter av dem om dagen. I insamlade exkrementprov från grisslybjörnar har man hittat rikliga rester av ett speciellt nattfly, som sommartid lever på högre nivåer i Klippiga bergen.

Kragbjörnen älskar frukt och nötter, men söker all slags saftig vegetation, även barken på unga träd. Kragbjörn på San Diego Zoo. (Foto: Mats Molén.)

Grisslyn äter även insektslarver och smågnagare, vars bon de gräver upp med sina långa klor. De äter gärna as, då de stöter på det, och om födan är knapp kan grisslyn döda yngre hjortar och husdjur. De kan även bli en fara för människor, men mest då i hotfulla situationer.

Växtätare och skickliga fiskare

Finns det bara tillräckligt med växtföda inom grisslyns strövområden lever den till största delen av det, främst på saftiga örter, rötter och bär. Alaskas jättebjörnar, som är en större variant av grisslyn och räknas som jordens största rovdjur, kan ibland ses beta gräs som kor. ("kor och björnar skall gå och beta..." Jes. 11:7). Även dessa jättebjörnar är skickliga fiskare, och när laxen går upp i väldiga mängder i älvarna, lägger de upp en stor del av sitt fettlager för vintern. Likt sportfiskare väljer många björnar ut sina favoritplatser, som de ivrigt försvarar mot medtävlare. Från fiskeplatserna löper upptrampade stigar till björnarnas hem uppe i bergen. Liknande matvanor har den östsibiris-

ka brunbjörnen, som är nästan lika stor som Alaskas jättebjörn.

Svartbjörn och brunbjörn

Ännu mera inställd på växtdiet är den nordamerikanska svartbjörnen, en mindre variant av grisslyn. Då Jeff Turner,

känd naturfilmare från "Wild America", påträffade en vit variant av denna björn på en obebodd ö, visade sig björnen vara helt orädd och mest inriktad på att leka. En av Walt Disneys naturfotografer kom så nära en svartbjörnshona med ungar, att björnhonan slickade honung från spetsen av en käpp som fotografen höll i.

Men alla svartbjörnar är nu inte lika fredliga som dem i exemplen ovan. Vid ett besök i norra Ontario fick vi av ortsbefolkningen höra att ett par blivit dödade av en svartbjörn bara veckan innan vi kom. Tyvärr minns jag inga närmare omständigheter kring den tragiska händelsen, men troligen kände även denna björn sig hotad på något sätt. Själva tyckte vi att den svartbjörn vi såg, uppe på en bergsknalle då vi reste tillbaka söderut, såg tämligen fredlig ut. Men förmodligen hade vi känt det annorlunda om vi stått öga mot öga med björnen ute i det fria, och inte som nu på avstånd i bilens trygga förskansning.

Hur som helst äter svartbjörnen nästan alla sorters saftiga och näringsrika växtdelar. Vid analys av svartbjörnens exkrementer hittas vanligen en liten procent köttföda. Den största konflikten som människan har med svartbjörnen, är kanske den som frukt- och bi odlare besväras av vid svartbjörnens

Mest känd bland halvbjörnarna är nog jättepandan i Kinas bambuskogar, och något fredligare får man nog leta efter. (Foto: Corel)

sökande efter energirik föda. En annan variant av ovan nämnda björnar är den för oss i Sverige välbekanta brunbjörnen, som lever över stora delar av Europa och Asien. Denna är en stor bärälskare och lever till största delen av växter och insekter.

Mindre björnar

Även andra, kanske mindre kända björnar som kragbjörn, malajbjörn, läppbjörn och glasögonbjörn, lever till stora delar av växtföda. Dessa björnar lever på betydligt sydligare breddgrader, är mindre till växten och ganska olika de tidigare nämnda björnarna, utseendemässigt. Då den östasiatiska kragbjörnen befinner sig uppe på högfjället kan den praktiskt taget leva uteslutande på växter, särskilt salvia-arter och andra örter, med tjocka, köttiga stjälkar. Den sydamerikanska glasögonbjörnen klättrar gärna upp i träden för att söka efter blombottnar, palmladskäft och fikon.

Halvbjörnar

De så kallade halvbjörnarna äter mycket växter och insekter. Den trädlevande veckelbjörnen i Central- och Sydamerikas urskogar lever mest av frukt. Med sin långa, utsträckbara tunga slickar den i sig det mjuka, söta fruktköttet, och slickar nektar ur blommor, samt även honung. Även näsbjörnen tycker mycket om frukt, men äter också mycket insekter.

Mest känd bland halvbjörnarna är jättepandan i Kinas bambuskogar. Som bekant lever den nästan uteslutande av bambugräs. Någon gång har man dock sett den fånga fisk eller plundra vildbin på honung. Men tanken på rovdjur tillsammans med pandans fridsamma sökande efter bambuskott känns både främmande och en smula skrattretande. Även den lilla, röda så kallade "lilla pandan" (som skiljer sig ganska mycket från jättepandan), lever till största delen på växter.

Rovdjurens ursprung

Från den skapelsetroendes synpunkt ter det sig ganska klart att rovdjuren har sitt ursprung i gruppen "vilda djur" i 1 Mos 1:24 (även om det finns frågor kring själva rovdjursinstinkten). Troligen fanns det från början ett visst antal grundtyper av olika slags djur, som sedan utvecklades inom sina skapade

Är människan bara ett rovdjur som egentligen inte är ansvarig för sina våldshandlingar? Eller finns det en värdegrund som gör att samvetet är verkligt och påminner oss om vårt ansvar och omsorg om andra i enlighet med den Guds avbild vi faktiskt är skapade till? (Foto: Corel)

slag (så kallad mikroevolution). Att det rör sig om samma grundtyp, kan man sluta sig till genom att olika hunddjur kan para sig med varandra, olika katt-djur med varandra osv.

Creodonter

Ur evolutionistisk synpunkt är rovdjurens ursprung mera höljt i dunkel. Påståendet är kanske en smula överraskande, eftersom rovdjuren plats på utvecklings-trädet framträder med sådan tydlighet, och oftast inom media framställs med sådan säkerhet. Tesen om de snabba, små däggdjuren som konkurrerade ut dinosaurierna, har vi bara hört alltför ofta. Självt har jag ofta funderat över den, i litteraturen så ofta påträffade creodonten, och dess roll i utvecklingens historia. Bland dagens fauna existerar den ju knappast, och tycks mer utplånad än självaste dinosaurierna. (Vem har väl hört talas om någon expedition som söker i avlägsna djungler efter överlevande creodonter?)

Vid en grundligare undersökning i den biologiska litteraturen finner man dock att creodonterna ingalunda anses som förfäder till dagens rovdjur. Den titeln innehåller av de så kallade miaciderna, medan creodonterna betraktas som exempel på "konvergent evolution" (något som utvecklas från olika utgångspunkt åt samma håll). Dessa

creodonter uppges ibland ha liknat hundar, ibland uttrar, vesslor, viverrider, hyenor eller katter. Ifråga om levnadsvanor varierar förslagen bland forskarna - vilket känns bättre än tvärsäkra påståenden, eftersom creodonterna dog ut, utan att lämna andra spår efter sig än några skallar och benknötar. Utifrån de magra fossilfynden har sedan forskarna och konstnärerna försökt föreställa sig hur creodonterna såg ut, och man får kanske förstå att dessa djur ibland ser tämligen fantasifulla ut. Men även idag dör många arter ut, och flera av dessa skulle säkert te sig ganska fantastiska för oss om vi inte redan sett dem på film, fotografier eller i verkliga livet.

Miacider

Rovdjurens verkliga föregångare, enligt evolutionsteorin, skall ha varit miaciderna. Nåväl "de mest troliga föregångarna" skriver "Jordens Djur" (Bonniers, 1996) om detta "ringa kända, skogslevande djur med breda tassar". Även miaciderna är numera utdöda, och vilka fossil man funnit från dem har varit lite svårt att uppdaga. Om de tidigaste däggdjuren, skriver "Jordens djur" att vi känner till dem huvudsakligen genom fynd av tänder "eftersom deras späda kroppar och ringa kroppsstorlek, liksom den skogsmiljö de levde i, inte

Prenumerera nu!

Spara både dig själv och oss en massa besvär och kostnader. Ta ett postgiroinbetalningskort. Skriv GENESIS och 120 kr (90 för stud) och pg 295588-8. Att det gäller prenumeration. Och ditt namn och adress! Enkelt! Varför inte ge bort en prenumeration: till en vän, till kyrkan, till pastorn och ungdomsledaren eller till biblioteket!

Kan DU hjälpa till att skaffa fler prenumeranter?

Tidningen Genesis är värd att spridas till fler. Vill du vara med och hjälpa till. Det kan du göra genom att ringa t ex till ett 20-tal församlingar i Sverige och fråga om de känner till att Genesis existerar. Tala om vad den betytt för dig och vilket viktigt informationsarbete den gör och att de kan få bra information till billigt pris samtidigt som de stöder tidningens möjlighet att fortsätta och att utvecklas.
Ring Stefan Halldorf tel 0480-502 73, för mer information.

→
har varit gynnsam för att bevara kompletta skelettfossil”. Kanske gäller det samma för miacierna? De moderna rovdjursfamiljerna anses ha utvecklats för ca 25-50 miljoner år sedan, medan de allra första däggdjuren sägs ha sett dagens ljus för ca 150-200 miljoner år sedan. Någonstans, i de fjärran världarna där emellan, skall så miaciderna ha tagit sin form och utvecklat sin rovdjursdrift om den inte redan fanns där. (Rovdjursdriften tycks vara en alltigenom förhärskande tanke inom evolutionsteorin. Den förs ofta fram, antingen det gäller dinosaurier eller myllret av djur i havsdjupen.)

Hur som helst är det många tanke-mönster som byggs upp, utan vare sig kompletta fossil eller den rätta skogsmiljön, med utgångspunkt från några tandfynd. Som tidigare nämnts är det just tänderna som avgör vilka djur som biologiskt räknas till rovdjuren. Enligt evolutionsteorin gäller det inte bara dagens rovdjur, utan också bakåt i historien. Det finns dock en del som tyder på att tänder kan ändras till sin form,

utifrån den mat man äter, så fossilfynd kanske inte alltid utgör självklara indicium om rovdjurstillhörigheten. Och så till vida, att man inte har tillgång till koproliter (fossil avföring) kan man knappast med säkerhet avgöra vad djuren åt i det förgångna. Åter till “Jordens djur”: “Många nu levande rovdjur är anpassade till antingen en blandad eller till en helt vegetarisk diet, men i det förgångna har de varit specialiserade på en kött diet.” Man frågar sig hur fakta-underbyggt ett sådant påstående är? Eller om det mest grundar sig på att det förhållandet bäst passar in i övriga evolutionistiska tankegångar?

Människan ett rovdjur?

I evolutionistiska tankegångar blir även människan ofta sedd som ett rovdjur. Ofta kan man, i de mest oväntade sammanhang och liksom i förbifarten, få höra kommentarer som “människan är ju trots allt ett rovdjur”. Många gånger sägs det till försvar för felaktigheter, och kanske grymheter och våldsbrott som begåtts. Det är ganska farliga tankegångar, som lätt leder till att männis-

Tillfälle! Genesis som uppslagsverk

Köp årgångarna 94-98, alltså 5 årgångar för 300 kr. Som extra bonus får Du gamla nummer av Genesis efter tillgång på lagret.

Kan bli minst 5 upp till 10 tidningar utan kostnad. Ta ett inbetalningskort för postgirot, skriv 5 årgångar och skicka 300:- till Genesis, pg 295588-8.

OBS att vi har få ex kvar av 1995:1 vilket innebär att den kan saknas i leveransen.

Skapelsetro

Föregångaren till Genesis. A5-storlek. Mycket matnyttigt och fortfarande aktuellt. Du får ca 20 tidningar från 1980 till 1987. Sätt in 60 kr på pg 295588-8 till Genesis och skriv Skapelsetro 20 st i meddelanderutan. Glöm inte att tydligt ange ditt namn och adress.

kan blir utan skuld och slipper att ta ansvar för sina handlingar. Sådana tankegångar bör man vara observant på och varna för, närhelst de dyker upp. Vi har också sett att det börjar bli allt vanligare att man ibland värnar mer om de faktiska rovdjuren och andra djur, än man värnar om sin nästa. Det är knappast rätt ordning, även om vi också bör värna om djuren. Som en del i skapelsetro är även rovdjuren värda vår respekt och vårt beskydd.

Se fler artiklar om liknande ämne i Genesis nr 1 1991, nr 1 1993, nr 4 1993, nr 3 1994, nr 4 1994, nr 1 1995 och nr 3 1995.

Källor:

Djurens värld band 11, 12, 13, Förlagshuset Norden AB 1972.
Ewer R F “The Carnivores, Weidenfeld och Nicolson, London, 1973.
Fakta nr 10 1990 sid 54.
Fenton & Fenton “The Fossil Book”, Doubleday 1987,
Jordens djur, del 1 rovdjuren. Bonnier Lexikon AB 1996.
Molén Mats “Vårt Ursprung?”, Umeå FoU, 1991.
National Geographic 1993 okt, 1994 vol 186 sid 132.
BBC Wildlife 1994 vol 12 sid 24-32. □

Bibel 2000 och Svenska Folkbibeln

ANDERS GÄRDEBORN

På statligt uppdrag har Bibeln översatts till modern svenska. För detta ändamål har funnits en Bibelkommission (BK) tillsatt under Kulturdepartementet. Nya testamentet blev klart 1981 och fick namnet NT-81. Gamla testamentet utkom lagom till första advent 1999. Hela Bibeln finns nu tillgänglig i en officiell svensk version med namn Bibel 2000. Gamla testamentet saknar ännu noter, men kommer att kompletteras med dessa senare.

Då NT-81 kom ut upplevde många kristna en oro över de starka inslag av bibelkritik som förekom både i översättningen och i noterna. Därför bildades en stiftelse med syfte att ta fram en alternativ bibelöversättning, också på modern svenska. Stiftelsen och Bibeln fick samma namn "Svenska Folkbibeln" (SFB). NT finns färdigt sedan 1996, och hela Bibeln blev klar i november-98. Några kända namn som arbetat med SFB är Erik Bernspång, Ola Eklöf, Seth Erlands-son, Ingemar Furberg, Elon Svanell och Stig Wikström.

Jämförelse

Jag menar att SFB är "bättre" än Bibel 2000 i så motto att den fullständigare återger Guds syfte med Skriften. BK och SFB har nämligen haft olika utgångspunkter vid sina respektive översättningsarbeten.

BK använder den bibelkritiska, eller historiskt-kritiska, metoden. Detta innebär att man söker empiriska (erfa-

B

BIBEL
2000

SVENSKA FOLKBIBELN

renhetsmässiga) och inomvärldsliga (ej övernaturliga) förklaringar till det Bibeln berättar om. Man får problem med Bibelns anspråk på att Gud ingripit i det historiska skeendet. Bibelböckernas tillkomst och innehåll försöker man förklara utifrån vad som var mänskligt möjligt och vad som låg i tiden. Noterna präglas av detta synsätt, men ännu allvarligare är att även den översatta texten på många ställen tolkas på ett sätt som tar bort de övernaturliga elementen. Eftersom många av Bibelns grundtankar förutsätter ett övernaturligt ingripande, kan de inte accepteras som historiskt sanning. Detta gäller t ex:

- Treenigheten, dvs Jesu och den

helige Andes gudom.

- GT:s messianska profetior och deras uppfyllande i NT.
- Jesu underverk och uppståndelse.
- Bibelförfattarnas gudomliga inspiration.

Tillspetsat kan man säga att den bibelkritiska metoden studerar Bibeln med utgångspunk-

ten att Gud inte finns. Bibeln förblir en kulturskatt, men tappar mycket av det gudomliga budskapet. En bibelkritisk bibelöversättning (med bibelkritiska noter) kan skapa djupa tvivel hos läsaren.

SFB menar att en översättning måste göra full rättvisa åt författarens ursprungliga syfte. Man måste styras av textens egen mening och inte vad som är mänskligt "rimligt". Subjektiva uppfattningar (som t ex ett inomvärldsligt synsätt) får inte blandas in i själva översättningen. Innehållet får inte anpassas till det översättaren kan acceptera. Eventuell kritik och invändningar får föras fram i andra sammanhang än i själva översättningen.

Jesu gudom

En helt avgörande tanke för Bibelns budskap är att Kristus är Gud. Med ett inomvärldsligt perspektiv kan detta dock inte accepteras. Det är därför mycket allvarligt då BK på punkt efter punkt trollar bort Jesu gudom:

1. I två nytestamentliga verser felöversätter BK grundtexten.

BK tar på så sätt bort Jesu gudom:

Apg 20:28 ("Son" finns inte i grundtexten):

SFB: "...Guds församling som han har köpt med sitt eget blod."

BK: "...Guds församling som han har vunnit åt sig med sin sons blod."

2 Kor 5:19:

SFB: "Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv."

BK: "Ty Gud försonade hela världen med sig genom Kristus:"

2. I Joh 8:58 säger Jesus om sig själv "Jag är".

Han säger sig därmed vara Gud eftersom det är denna benämning Gud använder om sig själv i 2 Mos 3:14. BK skjuter dock klåfingrigt in några ord som saknas i grundtexten och tar därmed udden av Jesu ofantliga påstående:

SFB: "...Jag Är, redan innan Abraham blev till."

BK: "...jag är och jag var innan Abraham blev till."

3. För Heb 1:9 är alternativa översättningar möjliga.

Det är inte förvånande att BK väljer den översättning som rimmar med dess grundsyn:

SFB: "Därför, Gud, har Din Gud smort dig..."

BK: "Därför har Gud, din Gud, smort dig..."

4. I Rom 1:4 framför BK sin tolkning

BK:s tolkning är att Jesus blev Guds Son först vid sin uppståndelse:

SFB: "...blev med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda..."

BK: "...blev insatt som Guds

B

B I B E L
2 0 0 0

SVENSKA FOLKBIBELN

son...vid sin uppståndelse från de döda..."

5. Joh 1:2 opersonifierar Kristus

Men det framgår av grundtexten att det rör sig om en person:

SFB: "Han" (dvs Ordet, Kristus) var i begynnelsen hos Gud."

BK: "Det fanns i begynnelsen hos Gud."

6. BK nästan mytologiserar Jesus i Jes 9:6:

SFB: "Ty ett barn blir oss fött, en son blir oss given.

På hans axlar vilar herradömet, och hans namn är:

Under, Rådgivare, Mäktig Gud, Evig Fader, Fridsfurste."

BK: "Ty ett barn är fött, en son har skänkts oss.

Väldet är lagt på hans axlar, och detta är hans namn:

Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Evig fader, Fredsfurste."

7. I NT-81 skrivs Gud ibland med versalt "G", ibland med gement.

När man talar om Fadern som "Gud" använder man versalt "G", men när man talar om Sonen som "gud" stavar man med gement "g". Detta trots att grundtexten inte gör denna åtskillnad.

Exempel på Fadern som "Gud" är 1 Tess 1:9, 1 Joh 5:18-20 & 2 Pet 1:2.

Exempel på Sonen som "gud" är Tit 2:13, 1 Joh 5:20 & 2 Pet 1:1.

8. På samma sätt benämns Jesus som "herre" (med gement "h")

Jesus kallas "herre" i t.ex. Rom 10:9, Fil 2:11, 1 Kor 8:6. I uppslagsdelen under ordet "Herren" kan man läsa att stor bokstav används bara om "en gestalt med överjordisk makt". Därför

lägger BK sin egen tolkning på 1 Kor 12:3 när man förvandlar grundtextens versala "H" till ett gement "h":

SFB: "Jesus är Herren"

BK: "Jesus är herre"

9. Ordet "son" stavas med gement "s" då det syftar på Guds Son.

Exempel finns i Matt 3:17, Mark 5:7 & Joh 3:16.

Den helige Andes person

Ytterligare ett problem med Treenigheten avslöjas genom att BK ser den helige Ande mer som en kraft än som en person.

1. I NT-81:s uppslagsdel under ordet "ande" kan man läsa:

* "Med 'ande' betecknas i GT den livskraft som Gud ger åt skapade varelser..."

* "Mer än i GT framstår Guds ande i NT som en verkande makt."

* "Anden får alltså i NT efter hand personliga drag; två gånger nämns den som jämställd med Gud och Kristus (Matt 28:19; 2 Kor 13:13). Härifrån går sedan linjerna till fornkyrkans tänkande om Treenigheten."

2. Joh 14:17 visar på skillnader i synen på andens personlighet

Märk bruket av gemener samt "den" istället för "han":

SFB: "sanningens Ande, som världen inte kan ta emot. Ty världen ser honom inte och känner honom inte."

BK: "sanningens ande. Världen kan inte ta emot den, eftersom världen inte ser den och inte känner den."

3. 1 Mos 1:2:

SFB: "Och Guds Ande svävade över vattnet."

BK: "...och en gudsvind svepte fram över vattnet."

4. BK översätter "den helige Ande" till "den heliga anden" på flera ställen

Detta görs bl a Mark 3:29, Luk 12:12, Joh 14:26 & Apg 15:28.

5. Den onde får versalt "O"

Till skillnad mot många andra översättningar får däremot den onde versalt "O" i NT-81. Exempel är Ef 6:16, 1 Joh 2:13 & 1 Joh 5:18. En nästan horribel situation blir det i Apg 5:3 där Guds Ande nämns ihop med fienden:

SFB: "...varför har Satan uppfyllt Ditt hjärta, så att du ljög mot den helige Ande..."

BK: "...hur har Satan kunnat fylla ditt hjärta, så att du försöker lura den heliga anden..."

GT:s messianska profetior och deras uppfyllande i NT

GT innehåller en mängd profetior om den kommande Messias. Dessa fullbordas av Kristus i NT. BK tycks dock utgå från att ursprungligen så var inga profetior messianska. Man utesluter på förhand möjligheten av gudomlig uppenbarelse. Man ser det som en omtolkning och förändring av det ursprungliga innehållet då NT tillämpar profetiorna på Kristus.

1. Bibelns första messianska profetia

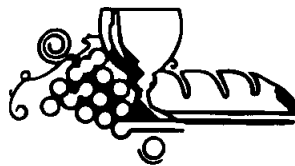
Bibelns första messianska profetia finns i 1 Mos 3:15 då Gud förkunnar dom över ormen. I SFB:s översättning kan man utläsa både Kristi seger över Satan (krossat huvud) och korsfästelsen (sting i hälen). BK gör dock plural av avkomman och poängen går förlorad:

SFB: "Jag skall sätta fiendskap mellan dig och kvinnan och mellan din avkomma och hennes avkomma. Han skall krossa ditt huvud och du skall hugga honom i hälen."

BK: "Jag skall väcka fiendskap mellan dig och kvinnan, mellan din avkomma och hennes: de skall trampa på ditt huvud och du skall hugga dem i hälen."

SVENSKA FOLKBIBELN

(I 1917 års översättning kan man t o m se jungfrufödelsen, eftersom det är det enda ställe i Bibeln där det talas om en kvinnas "säd".)

2. 1 Mos 12:3

Även i 1 Mos 12:3 tar BK bort en uppenbar profetia om Kristus:

SFB: "I dig (Abraham) skall alla släkter på jorden bli välsignade."

BK: "Och alla folk på jorden skall önska sig den välsignelse som du har fått."

Samma skillnad i översättningar kan ses i 1 Mos 18:18 & 1 Mos 26:4.

3. Felaktig översättning av Jes 1:18, 4:2 och 7:14

BK menar att Jesaja bok inte kom till genom profeten Jesajas uppenbarelsen eller att den har den ålder som texten gör gällande. Istället menar man att den består av material från flera olika författare, tillkommet under en lång tid. Därför tas flera av de trösterika profetiorna om Jesus bort av BK:

I Jes 1:18 görs ett oerhört påstående om till en vag fråga:

SFB: "Kom låt oss gå tillrätta med varandra, säger HERREN. Om era synder än är blodröda, skall de bli snövita, om de än är röda som scharlakan, skall de bli vita som ull."

BK: "Låt oss gå tillrätta med varandra, säger Herren. När era synder är scharlakansröda, kan de då bli vita som snö? När de är röda som purpur, kan de då bli vita som ull?"

Jes 4:2:

SFB: "På den dagen skall HERRENS telning bli till härlighet

och ära."

BK: "Den dagen skall det som Herren låter växa vara en prydning och en heder."

Förutsägelsen om jungfrufödelsen försvinner ur Jes 7:14:

SFB: "Se, jungfrun skall bli havande och föda en son."

BK: "Den unga kvinnan är havande och skall föda en son."

4. Ps 22:17 och korsfästelsen

I Ps 22:17 försvinner en tydlig länk till korsfästelsen:

SFB: "...mina händer och fötter har de genomborrat."

BK: "Händer och fötter är skrumpnade."

5. Ps 45:7-8:

SFB: "Gud, din tron står i evigheters evigheter,...Därför, Gud, har din Gud smort dig..."

BK: "Din tron, gudomlige, består i tid och evighet,...Därför har Gud, din Gud, smort dig..."

I en not av BK får man veta att psalmen är riktad till en israelitisk kung.

6. NT-81:s noter avslöjar BK:s syn på profetiorna:

- * Noten till 1 Pet 1:10 betonar att det är "enligt nytestamentlig skrifttolkning" att profetiorna handlar om Kristus.
- * I noten till Matt 1:22 sägs att GT-citat ofta "fritt" tillämpas på Jesu historia i Matteusevangeliet.
- * I noterna till Matt 22:44 och Matt 26:31 ifrågasätts om Jesus själv använder GT:s profetior på ett korrekt sätt.
- * Noten till Matt 1:23 förklarar att citatet ur Jes 7:14, "Jungfrun skall bli havande", syftar till en samtida, ung kvinna i det judiska kungahuset. Jungfrufödelsen ifrågasätts.
- * Noten till Matt 2:18 förklarar att citatet ur Jer 31:15, "Ett rop hörs i Rama", syftar på klagoropen från fångar som förs bort till Assyrien.
- * Noten till Matt 26:31 förklarar att citatet ur Sak 13:7, "Jag skall dräpa herden, och fåren i hjorden

skall skingras”, sannolikt är ett domsord över en ovärdig ledare.

- * Många andra noter ifrågasätter profetierna, t.ex. de för Matt 2:15, Rom 1:4 & Heb 1:9.

Enligt BK innehåller Bibeln motstridiga, felaktiga och mänskliga läror

Noterna i NT-81 avslöjar BK:s syn på Bibeln som en mänsklig bok. (Det skall påpekas att samtliga de “svårigheter” som nämns nedan har alternativa, bibeltrogna förklaringar):

1. Motstridiga läror enligt BK

BK menar att Bibeln innehåller motstridiga läror i bl.a. följande noter:

- * Noten till Matt 21:5 antar att Sakarias enda djur blir två i Matteusevangeliet.
- * Noten till Joh 18:28 menar att evangelierna har motstridiga uppgifter om när Jesus korsfästes.
- * Noten till Jak 2:14 menar att Jakob och Paulus hade olika ståndpunkter angående tro.
- * Noten till Matt 1:17 säger att släkttavlorna från Matteus, Lukas och GT inte överensstämmer.

2. Felaktiga läror enligt BK

BK menar att Bibeln är behäftad med felaktiga läror i bl a noten till Joh 9:22 där bibelförfattaren anklagas för att troligen ha fört in senare tiders förhållanden i texten.

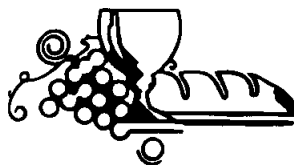
3. Mänskliga läror enligt BK

BK menar att Bibeln är behäftad med mänskliga läror i bl a noten till 1 Tess 2:15 där Paulus beskylls för att låta

B

B I B E L
2 0 0 0

SVENSKA FOLKBIBELN

slagord som uttryckte fördomar färga hans beskrivning.

Frälsningsläran fördunklas i NT-81

Grunden för vår frälsning är Jesus Kristus enligt Bibeln. I NT-81 märker man dock en glidning mot att tron i sig blir grunden, och inte objektet för tron, dvs Jesus. Skillnaden kan tyckas akademisk, men för en människa i tvivel är det en stor styrka att finna att Jesus och frälsningen står fast, även om tron vacklar.

1. Rättfärdiggörelsen på grund av Kristus

Den kristna tron talar om rättfärdiggörelsen på grund av Kristus. Inte “på grund av tro”, utan “genom tro” eller “av tro”. Detta blir inte tydligt i NT-81:

Rom 4:16:

SFB “Därför heter det ’av tro’, för att det skulle vara av nåd...”

BK: “Därför är tron grunden för att nåden skall gälla...”

Rom 3:28:

SFB: “...människan förklaras rättfärdig genom tro...”

BK: “...människan blir rättfärdig på grund av tro...”

Heb 11:1:

SFB “Tron är en övertygelse om det man hoppas...”

BK: “Tron är grunden för det vi hoppas på...”

Samma tanke kan också ses i Rom 4:9, Gal 3:8 & Gal 3:14.

2. Ovisst rättfärdiggörelse

BK skjuter in ett “kan” i Rom 10:4 som saknar stöd i grundtexten och understryker därmed den ovisshet som präglar NT-81 när det gäller rättfärdiggörelsen:

SFB: “Ty Kristus är lagens slut, till rättfärdighet för var och en som tror.”

BK: “Kristus är slutet på lagen, så att var och en som tror kan bli rättfärdig.”

3. Otydligt ordval

I Mark 16:16 & Rom 8:1 använder SFB det oåterkalleliga “fördöma”, medan BK använder det svagare “döma”. I Joh 3:16 använder BK “gå under” istället för “gå förlorad”. “Frälst” har bytts ut mot det tamare “räddad”, som ju i modernt språkbruk inte handlar specifikt om att bli räddad från syndens konsekvenser.

Sammanfattning

Ingen bibelöversättning är fullständig. Och om BK:s översättning hade varit fel i några enstaka detaljer hade det inte varit mödan värt att skriva denna artikel. Men BK felöversätter (och bortkommenterar) systematiskt några av de mest grundläggande kristna sanningarna som t ex Jesu gudom. Eftersom Bibeln är av central betydelse för vår kristna tro är detta synnerligen allvarligt. Var skall vi finna näring för vår tro om vi inte använder en Bibel som ger Jesus hans rätta plats?

Svenska Folkbibeln är Guds Ord till människan, medan Bibel 2000 har blivit människors ord om Gud. □

Vårt ursprung?

Revideringen pågår för fullt!

För att det skall bli så bra som möjligt - **skicka in kommentarer/kritik till tidigare upplagor av boken!** Hänvisa till vetenskaplig facklitteratur, om det är rena faktasaker. (Typ Illustrerad vetenskap - som inte uppger

referenser ens om man skriver och frågar dem - kan man ofta inte lita på, Forskning och framsteg styrs också mycket av filosofi som presenteras som fakta, hörsägnar är inte heller så bra - typ dagstidningar och TV och “någon som sagt någonting”). Kritik till uppläggning, figurer, språk, teologi o dyl behöver inte åtföljas av källhänvisningar, såvida det inte finns ren källkritik. Skicka till *Mats Molén, Box 3100, 903 03 UMEÅ.*

Hur skall Bibeln översättas?

SETH ERLANDSSON

Svaret på frågan om hur Bibeln skall översättas är givetvis: så korrekt som det bara är möjligt. Men vad innebär det? Låt oss försöka sammanfatta det.

Några teser

1. När man översätter något eller tolkar en person, måste man försöka göra full rättvisa åt den eller det som översätts. Det betyder att subjektiva uppfattningar om föremålet för översättningen, t ex vad som är mänskligt möjligt och naturligt, inte får blandas in i och styra översättningen. Det är inte vetenskapsmäns rekonstruktioner av vad som är rimligt eller möjligt som skall översättas utan Bibelns budskap, vad texten säger.¹

2. Kan översättaren inte dela vissa uppfattningar som den/det som översätts ger uttryck åt, får inte innehållet anpassas till vad översättaren kan acceptera.

3. En aldrig så förtjänstfull översättning får aldrig ersätta eller överordnas grundtexten. Arbetet med grundtexten och jämförelser av olika avskrifter och tidiga översättningar är viktigt för att fastställa den ursprungliga textens lydelse. Grundtexten får aldrig fastställas enbart på basis av vad som kan anses vara en rimlig mening utan bara på basis av faktiska textvittnesbörd och noggranna jämförelser av olika avskrifter.

4. När Bibeln skall översättas, möter översättarna en rad uppfattningar och anspråk som modern vetenskap inte kan förklara eller förstå. Det kan t ex gälla Messias gudomlighet, direkta gudomliga ingripanden i det historiska skeendet eller exakta profetior och förutsägelser, som övergår mänsklig förmåga. Men det är inte forskares textrekonstruktioner som skall översättas utan Bibelns budskap, vad texten säger.

5. Modern vetenskap arbetar bara med inomvärldsliga orsaker som förklaringar

Seth Erlandsson vid sion dator där han gjort mycket arbete med Svenska Folkbibeln översättning av Gamla Testamentet. (Foto: Mårten Gudmundhs, Magazinet.)

till historiska fenomen. Därför får den historisk-kritiska bibelforskningen problem med Bibelns anspråk på att Gud ingripit i det historiska skeendet, inte bara indirekt utan också direkt. Bibelböckernas tillkomst och innehåll försöker historiskt-kritiskt arbetande bibelforskare förklara utifrån vad som var naturligt och låg i tiden. Att Bibelns profeter har talat "vad som gavs dem från Gud" genom övernaturlig uppenbarelse och inspiration avvisas på förhand och kan inte accepteras som historisk sanning. Om den historisk-kritiska bibelforskningens rekonstruktioner av bibelböckernas tillkomst läggs till grund för bibelöversättningen, kommer översättarna gång på gång i konflikt med och missförstår Bibelns eget budskap. Detta ses då som en produkt av och ett uttryck för tidsbestämda människotankar, fastän bibeltexten själv hävdar att

dess budskap inte återspeglar sådana utan tvärtom förkunnar vad människor inte kunnat tänka ut.

6. Bibelöversättare, som troget vill förmedla vad Bibeln säger och står för, får inte styras av den moderna vetenskapens (=bibelkritikens) teorier om Bibelns tillkomst och innehåll. Deras uppgift är att förmedla texternas egna uppfattningar och anspråk genom ett noggrant historiskt-grammatiskt studium, fritt från den moderna vetenskapens begränsningar av vad som kan vara möjligt och historiskt sant.

7. Bibeln eller Den Heliga Skrift är kristendomens heliga kanon och ger uttryck för en alldeles bestämd övertygelse, nämligen att Gamla testamentets frälsningsprofetior reellt och avsiktligt handlar om Kristus och hans frälsnings-

gärning. Därför består inte Bibeln bara av den judiska kanon, dvs Tanák (= Gamla testamentet) utan också av Nya testamentet som den sanna uppfyllelsen av GTs frälsningslöften. Denna övertygelse om bibelböckernas röda tråd och frälsningshistoriska sammanhang kan man inte bortse ifrån, om man troget vill översätta den kristna kanon, dvs Bibeln. Denna övertygelse är ju en viktig del av denna kanon, översättningsföremålet, och det som gör att dess 66 böcker är en enhet, "Den Heliga Skrift", alltså inte bara en rad böcker utan också en enda och alldeles speciell bok.

8. När bibelkritiker översätter och tolkar Gamla testamentets messianska profetior och frälsningslöften så, att de egentligen och ursprungligen inte talar om Kristus och hans frälsningsgärning utan i stället om något som det är naturligt för människor att tala om i det gamla Israel, styrs de mera av moderna teorier om vad som är rimligt än av textens egen mening.

9. Översättarna har inte att ta ställning till om profeten/författaren verkligen har sett och hört det som han säger sig ha upplevt. Översättaren skall så noggrant som möjligt förmedla exakt det som författaren vill ha sagt, hans uppfattningar, syner, upplevelser, tolkning av verkligheten. Sedan följer det som Paulus uttrycker så här: "Somliga lät sig övertygas av hans ord, men andra ville inte tro" (Apg.28:24).

Olika utgångspunkter

Svenska Folkbibeln anser att den historisk-kritiska bibelforskningens rekonstruktioner inte får läggas till grund för översättningen. Det är textens synsätt som skall fram så troget som möjligt, inte vad modern forskning kan anse vara möjligt och rimligt.

"Bibel 2000" tar i stället sin utgångspunkt i modern forskning, i den historisk-kritiska bibelforskningens rekonstruktioner. Modern forskning försöker ta ställning till om upplevelserna, påståendena kan vara riktiga, historiskt sanna. Och modern vetenskap kan, som vi nämnt ovan, inte räkna med att sådant som förutsätter ett övernaturligt och direkt gudomligt ingripande är

historiskt sant. Därför, menar man, kan inte profeternas syner och övernaturliga profetior vara sanna i historisk mening. Texterna måste ha kommit till på ett annat sätt genom vanliga inomvärldsliga impulser, och orden och anspelningarna måste avse sådant som mänskligt sett var naturligt och möjligt att tänka på och beröra när texten blev till.

Följer man modern vetenskap, som inte kan räkna med annat än inomvärldslig kausalitet, måste man försöka förklara Bibelns innehåll utifrån tankar som kunde ligga i tiden. Profetior kan bara tänkas innehålla sådant som en människa rimligtvis kan säga utan gudomlig uppenbarelse. Denna s k vetenskapliga utgångspunkt leder till att bibelböckerna bör ha haft flera källor från olika tider och att t ex messianska profetior måste antas syfta på sådant som ligger inom författarens synkrets. Därmed avvisas Nya testamentets tolkning av de messianska profetierna som en inläsning av något som de ursprungligen inte var avsedda för.

Till skillnad från "Bibel 2000" vill Svenska Folkbibeln (liksom de flesta tidigare översättningarna av Bibeln) låta bibelböckerna träda fram så som de föreligger i sitt bibliska sammanhang, dvs med alla sina övernaturliga profetior och som de enhetliga kompositioner de vill vara. Den som inte kan tro på Bibelns anspråk och märkliga framställning får ge uttryck för sin skepticism någon annanstans än i själva översättningen och dess noter. Anser man att Bibelns undervisning delvis är omöjlig, och det är den ju ofta för det mänskliga förnuftet, skall den ändå i all sin "omöjlighet" presenteras utan förvanskningar.

Bibelns Gud

När vi säger att Bibelns Gud blir ett problem för historisk-kritisk bibelforskning, brukar bibelkritiker framhålla att man arbetar helt förutsättningslöst och att man ingalunda utesluter tron på Gud. Guds existens behöver man inte ta ställning till. Ty om Gud finns, måste en vetenskapligt arbetande forskare utgå ifrån att Gud kanaliserar sitt handlande via inomvärldsliga orsakskedjor, och då spelar det ingen roll om han finns

eller inte. Man förutsätter alltså att om Gud finns, handlar han som om han inte fanns! Och med denna förutsättning menar man sig ändå vara förutsättningslös! Så här kan det komma till uttryck: "Den historisk-kritiska forskningen är förutsättningslös och nalkas Gamla Testamentet som den nalkas övrig mänsklig litteratur. Allt där beskrives som ett mänskligt betingat kraftspel, som helt kan förklaras med inomvärldsliga faktorer."²

Men den Gud man här talar om är inte Bibelns Gud. Vill man låta bibeltexterna komma till tals och låta Bibeln avgöra vem Gud är, finner man att den Gud en bibelkritiker kan acceptera inte är Bibelns Gud.

Slutsats: tro mot tro

Modern vetenskap och historisk-kritisk bibelforskning kan inte räkna med Bibelns Gud. Därmed kan man inte acceptera Bibelns beskrivningar av hur dess undervisning kommit till, att det föreligger en samsyn till följd av undervisningens gudomliga ursprung och att Gud direkt har ingripit i historien. Man försöker i stället rekonstruera fram en annan tillkomsthistoria för Bibelns böcker och ett annat ursprung till deras innehåll, så att endast inomvärldsliga orsaker kommer ifråga. Gudstro av olika slag kan man räkna med som ett mänskligt fenomen och man förbjuder ingen att se Guds hand bakom historien. Inte heller gör man anspråk på att på ett uttömmande sätt kunna förklara Bibelns innehåll med enbart inomvärldsliga orsaker. Men om Gud finns, utgår man ifrån att han kanaliserar sitt handlande via inomvärldsliga faktorer, och då saknar det betydelse om man tror att Gud finns och står bakom budskapet eller inte.

Men att Bibelns Gud inte finns är inte ett vetenskapligt resultat utan den moderna vetenskapens utgångspunkt och tro, som styr dess s k forskningsresultat vid studiet av Bibeln. För den äldre judendomen liksom för urkristendomen och islam är denna utgångspunkt eller tro en omöjlighet. Man är övertygad om att Gud på ett övernaturligt sätt har gripit in i historien i samband med ett utvalt folk och utvalda profeter och i en utvald del av historien. Kristendo-

men är dessutom övertygad om att denna särskilda uppenbarelse med dess undervisning och frälsningslöften (= Gamla testamentet) har fått sin fullbordning och uppfyllelse i och med Jesus Kristus enligt Nya testamentets vittnesbörd. Här står tro mot tro. BK har valt den moderna vetenskapens tro och får därför ständiga problem med Bibelns förkunnelse, eftersom den är sammanvävd med den gudstro som modern vetenskap inte kan acceptera. Ändå förutsätter BK att kristna skall lägga BKs synsätt och tolkningar till grund för sin tro och förkunnelse. Men varför skall kristna bygga på tolkningar som inte grundar sig på vetande utan endast är en följd av en annan tro, som en kristen inte kan acceptera? En kristen utgår ifrån att Gud sådan han presenteras i Bibeln är den ende sanne Guden och en verklighet. BK utgår ifrån den moderna vetenskapens syn på Gud.

Som vi tidigare sagt skall en översättare eller en tolk försöka identifiera sig med den som skall tolkas eller det som skall översättas. Eftersom modern vetenskap inte kan acceptera Bibelns Gud och Bibelns synsätt och anspråk, kan inte BK identifiera sig med det som skall tolkas och översättas. Det leder till att BK gång på gång för fram uppfattningar som inte stämmer med Bibelns uppgifter men väl med det som en historisk-kritisk bibelforskning kan acceptera utifrån sin utgångspunkt.

Uppfattningen att Bibelns profeter inte har fått sin undervisning från Gud utan i stället fört fram vad de själva funderat ut och ställt samman av tankar som låg i tiden är enligt Bibeln en typisk beskrivning av falska profeter. Dessa "profeter efter sitt eget hjärta" (Hes.13:2), de "följer sin egen ande utan att ha skådat någonting" (Hes.13:3). "Sina egna hjärtans syner talar de, inte vad som kommer från HERRENS mun" Jer.23:16), de "profeterar sina egna hjärtans svek" (Jer.23:26).

Om Guds sanna profeter och deras böcker heter det: "HERRENS ord som kom till Hosea" (Hos.1:1), "HERRENS ord som kom till Joel" (Joel 1:1), "Ord av Amos, ... vad han skådade" (Amos 1:1), "Detta är de syner (den uppenbarelse) som Jesaja skådade" Jes.1:1), "HERRENS ord kom till mig" (Jer.1:4), "Jag fick se syner från Gud" (Hes.1:1).

Angående upptecknandet av Guds undervisning kan det stå så här: "Sedan Mose till alla delar hade skrivit ner orden i denna lag i en bok, befälde han leviterna som bar HERRENS förbundsark och sade: Tag denna lagbok och lägg den vid sidan av HERRENS, er Guds, förbundsark, och den skall ligga där som ett vittnesbörd mot dig" (5 Mos.31:24-26). Till Jeremia säger Herren:

"Tag en bokrulle och skriv i den upp alla de ord som jag har talat till dig angående Israel och Juda och alla hednafolk, från den dag då jag talade till dig i Josias tid ända till i dag" Jer.36:2). "Efter Jeremias dikta- men skrev Baruk i en bokrulle upp alla de ord som HERREN hade talat till honom" (36:4).

Så snart Guds undervisning nedtecknats, skulle den läsas och troget efterföljas. Så här heter det om Mose efterträdare Josua:

"Inte ett ord av allt det som Mose hade befallt underlät Josua att läsa upp inför Israels hela församling med kvinnor och barn och de främlingar som följde dem" Jos.8:35).

Och så här berättar Daniel vad han kunde läsa i de heliga skrifterna år 539 f Kr:

"I Darejaves första regeringsår kom jag, Daniel, att i skrifterna lägga märke till det antal år som enligt HERRENS ord till profeten Jeremia skulle fullbordas angående Jerusalems ödeläggelse, nämligen sjuttio år" (Dan.9:2).

"Hela Israel överträdde din lag och vek av utan att höra din röst. Därför utgöts också över oss den förbannelse och den ed som står skriven i Guds tjänare Mose lag.Vi hade ju syndat mot honom" (Dan.9:11).

"I enlighet med det som står skrivet i Mose lag kom all denna olycka över oss" (Dan.9:13).

Texten till den här artikeln är hämtad från denna bok. Den kan beställas från XP-Media.Tel 08-741 2601. www.xpmedia.org

Denna Bibelns egen syn kan inte BK acceptera. Så har t ex Daniel inte sagt dessa ord enligt BK De har i stället liksom hela Danielsboken hittats på av en anonym jude på 160-talet f Kr och formulerats så, att vi skall tro att Daniel har sagt dem på 500-talet f Kr.³

Noter

1. Detta gäller också om man översätter t ex Koranen. Det är Koranens budskap, profetens förkunnelse, som skall få komma fram i klarast möjliga form. Avståndstaganden eller alternativa uppfattningar får inte blandas in i översättningen utan får framföras i andra sammanhang.
- 2 S. Nyström, *Gamla Testamentet och förkunnelsen*, 1965, s. 127. Om den s k förutsättningslösa bibelforskningens förutsättningar, se S. Erlandsson, *Förutsättningslös bibelforskning?*, Biblicum 1972.
- 3 Se *Nio bibelböcker*, not till Dan.1:1, sid 172.

Bokrecension

Michael J Denton, *Nature's Destiny*

Free Press, 1998, 454 sidor

VESA ANNALA

Michael Denton bör vara bekant för Genesis läsare. För över tio år sedan kom han ut med boken Evolution: A Theory in Crisis. Boken orsakade en hel del diskussion och har blivit en klassiker i ämnet evolutionskritik.

Nature's Destiny är en helt annorlunda bok jämfört med den tidigare boken *A theory in Crisis*. Den har inte skrivits i syfte att kritisera något utan författaren vill lyfta fram ett alternativ till den materialistiska utvecklingsläran (darwinismen). Alternativet kallar han för "directed evolution" (styrd evolution). Med detta vill han säga att naturlagarna (vilka utgör en central utgångspunkt i boken) är så konstruerade (förprogrammerade) att de ända från universums början har haft livet och speciellt människan som sitt yttersta mål. Bokens undertitel *How the laws of biology reveal purpose in the universe* ("Hur naturlagarna uppenbarar syfte i universum") bekräftar bokens syfte. Boken är ett moderniserat försvar för det gamla designargumentet.

Nature's Destiny består av två delar och ett Appendix, slutnoter och index. I inledningskapitlet skriver Denton:

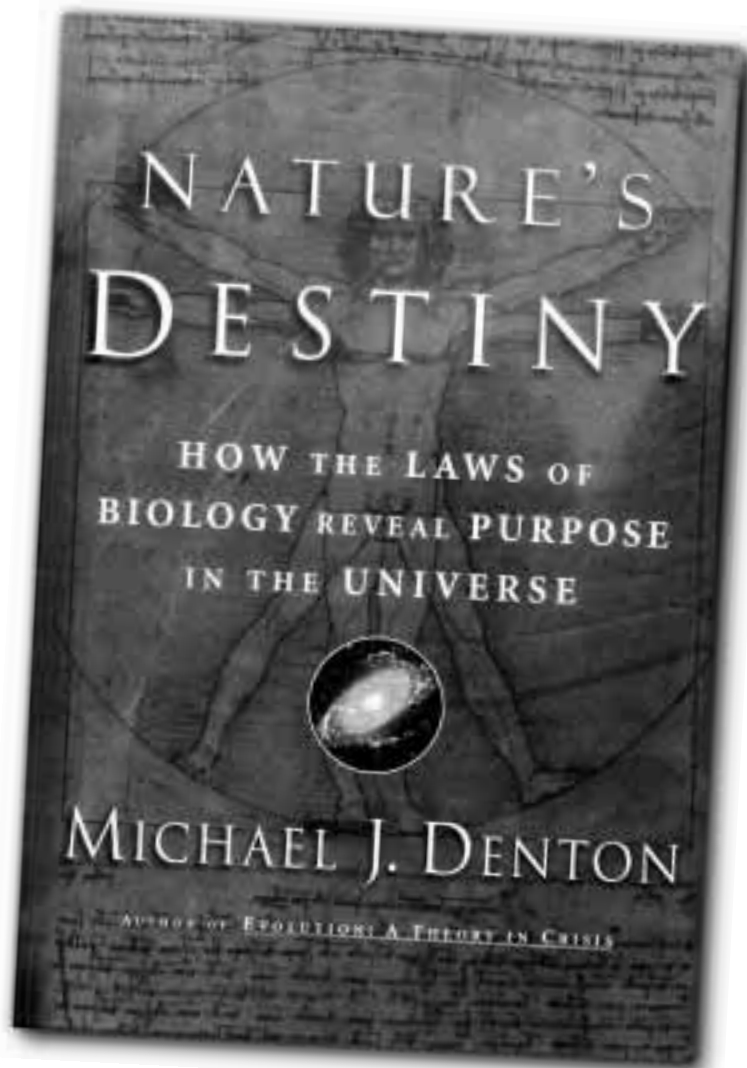
"Bokens syfte är för det första att presentera vetenskapliga indicier för uppfattningen att kosmos på ett unikt sätt är lämpat för livet som det existerar på jorden och för en varelse vars biologi och design är mycket lik vår egen art *Homo sapiens*, och för det andra att argumentera för att denna naturlagarnas 'unika lämplighet' för livet är helt konsistent med den gamla teleologisk-religiösa uppfattningen om kosmos som ett speciellt planerat helt, med livet och människan som dess

primära mål och syfte."

I slutet av sammanfattningskapitlet skriver Denton:

"Alla tillgängliga indicier inom de biologiska vetenskaperna stödjer den traditionella naturliga teologins centrala påståenden - att kosmos är designad i en speciell helhet med livet där människan är dess grundläggande syfte och ändamål. Det är en helhet i vilken alla sidor av verkligheten, från galaxernas storlek till vattnets värmeegenskaper, har sin mening och förklaring i detta centrala faktum. Det är min förhoppning att de bevis som presenterats i denna bok har visat att vetenskapen, som under många århundraden i stort varit allierad med ateismen och skepticismen, äntligen under detta årtusendets sista dagar blivit, som Newton och många andra av dess tidigare försvarare så brinnande önskat, en försvarare av den människocentrerade tron." (s 389)

I den första delen (sidorna 7 – 262),

som har som huvudrubrik *Life*, visar Denton hur organismers centrala beståndsdelar atomer och molekyler är byggda på ett sådant sätt att de är speciellt anpassade för livet.

I den andra delen, som bär som rubriken *Evolution* (sidorna 262 – 395), beskriver Denton livets mångfald på jorden. Han använder två klassiska begrepp "Livets träd" och "The principle of plenitude" (principen om livets överflöd). Överflödet tycks vara så stort att det är svårt att föreställa sig ännu flera variationer – någonting som också tycks tala för det gamla designargumentet.

Denton drar ytterligare en viktig slutsats av sitt resonemang: livet på jorden är det enda liv och människan den enda intelligenta varelsen som finns i hela kosmos. Denna slutsats bekräftas, enligt honom, av naturlagarnas universella tillämpning på hela universum.

I den andra delen diskuterar han alternativet till darwinismens mekanismer som enligt honom inte kan förklara livets uppkomst och livets mångfald.

Dessa mekanismer utgör två olika grupper. För det första föreställer han sig mekanismer som på något sätt skulle kunna styra förändringar i DNA-molekylen så att förändringar (mutationer) har ett bestämt syfte i sikte.

Den andra gruppen utgörs av idén att själva DNA-molekylen har blivit så utformad att den innehåller förutbestämde och i högsta grad begränsade och t o m unikt funktionella stigar.

Denton måste dock medge att man aldrig funnit några direkta indicier som skulle tyda på att mutationella förändringar styrs av något. Han kan inte heller peka på några naturlagar som skulle styra själva evolutionen på DNA-nivå.

Denton accepterar fullt ut bristen av mellanformer i avlagringar och menar att detta faktum talar mot den traditionella darwinismen.

Trots att man inte kan – eller kanske just därför – peka på några naturliga mekanismer bakom livets komplexitet och mångfald menar författaren att den enda rimliga slutsatsen blir att acceptera design. Denton menar att en ny teleologisk världsbild håller på att växa fram

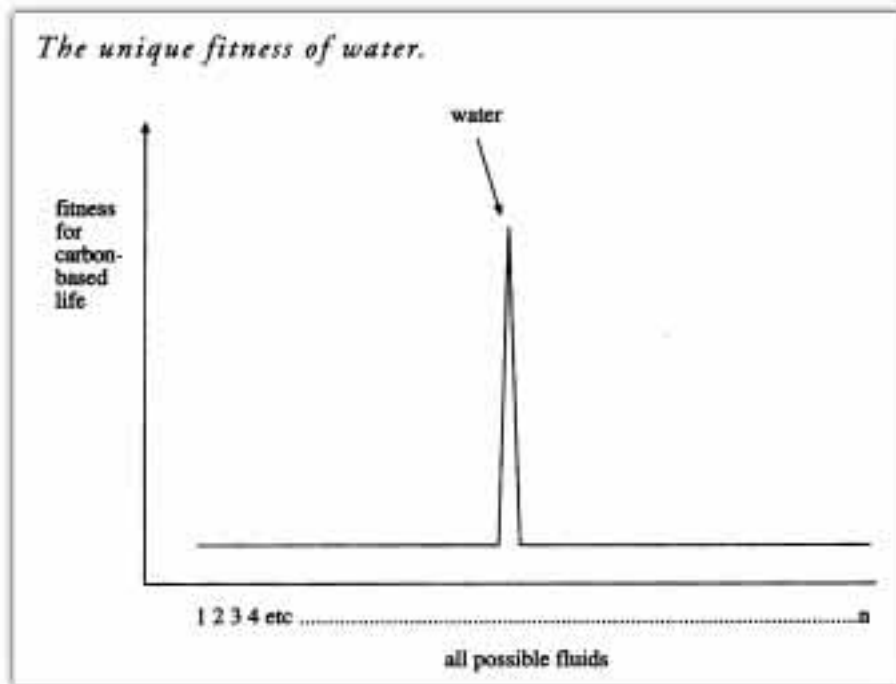
Bokens grundläggande resonemang handlar alltså om de biologiska processerna som allt liv på jorden är involverat i. I dessa processer har kolatomen, syre och vatten en särställning. Dessa tycks på ett mycket speciellt sätt vara designade för livet.

Denton har verkligen lyckats i uppgiften i bokens första del: att beskriva och argumentera för att allt liv från molekylnivå till människan uppvisar design. Allt liv tycks vara designat och programmerat från första början.

Resonemanget är naturligtvis en rak motsats till darwinismen som bygger på slumpvisa mutationer och en lika slumpvis urvalsprocess.

I andra delen har han däremot misslyckats i samma fråga som evolutionister alltid har misslyckats i: att peka ut trovärdiga mekanismer för den antagna utvecklingen. Misslyckandet grundar sig naturligtvis på det enkla faktum att en storskalig evolution från encelliga djur till människan är falsk.

En intressant recension av Dentons nya bok finns i "Origins & Design" (Issue 37, vol 19, nr 2 1999). Tidningen hade ordnat ett rundabordssamtal kring

I de biologiska processer som allt liv på jorden är involverat i, har kol, syre och vatten en särställning. Vatten är den enda vätska som passar för kolbaserat liv.

boken med sex ledande Intelligent design-teoretiker (Paul Nelson, Michael Behe, William Dembski, Stephen Meyer, Phillip Johnson och Jonathan Wells) som deltagare. Alla deltagare håller med om att boken är ett viktigt komplement till andra böcker som berör design-argumentet. Den enhetliga och allvarliga kritiken handlar om Dentons starka tro på naturlagarnas roll i intelligent design. Denton tycks acceptera naturalismen fullt ut. Denton skriver att hans argumentering är "helt i överensstämmelse med den moderna vetenskapens grundläggande antaganden att... alla fenomen i kosmos innefattande livet och evolution och människans uppkomst finner sin yttersta förklaring med hjälp av naturalistiska processer." (Sid xviii). Med detta uttryck vill Denton ta avstånd från skapelsetron. "Detta är ett antagande som är helt emot idén om en speciell skapelse genom en högre Intelligens."

Wells kommenterar Denton och skriver att "Denton misslyckas fullständigt i att demonstrera sina teser, nämligen att livet är ett oundvikligt eller förprogrammerat resultat av naturens regelbundenheter."

På ett sätt liknar Dentons resonemang tankegångar som man känner igen från new-age-sammanhang. Han skriver att "i läran om final kausalitet förenar vetenskapen människan och

kosmos. Den vetenskapliga strävan har inte längre bara ett praktiskt värde utan blir också vital och central i människans andliga och intellektuella liv." (Sida xix) Kom ihåg att för Denton är den finala kausaliteten en rent materialistisk princip som uttrycks med hjälp av naturlagarna.

Dentons bok kommer säkerligen att skapa motstånd i det "ortodoxa" darwinistiska lägret. Inte bara därför att han förkastar darwinismens urvalsprincip utan framförallt därför att han öppnar dörren vidöppen för design i naturen à la Paley.

"I verkligheten har modern biologi uppenbarat ett urverk för oss, en klocka med triljoner kuggjul! – en klocka som på ett underbart sätt uppfyller William Paleys profetiska utsaga i den berömda delen från hans *Natural Theology*... utgiven 1880, att 'varje manifestation av planläggning, som finns i en klocka, finns i naturens verk, med den skillnaden att naturens är så långt större och mångfaldigare att den övergår alla uppskattningar.'" (s 350)

Biologin befinner sig, menar Denton, mitt i en

"komplexitets revolution, som med all säkerhet är en av de mest extraordinarie händelserna i den moderna vetenskapens historia." (s 343) □

Idékampen om vårt ursprung

Del 4 – I begynnelsen skapade Gud himmel och jord

Bibelns svar på frågan om ursprung

BERNT LINDBERG

”I begynnelsen skapade Gud himmel och jord” kan gälla som ett svar på den fråga som skapelsevetenskapen söker besvara, dvs frågan om universums ursprung. Men till denna fråga kommer också frågan om livets och människans ursprung, och hur Bibelns skapelseberättelse skall förstås. Kan dessa frågor besvaras vetenskapligt? Många är av uppfattningen att dessa frågor ligger utanför vetenskapens räckhåll.

 Skapelsevetenskapen ifrågasätter och kritiserar utvecklingsläran samt fränkänner denna vetenskaplig status. Det finns både skapelse- och evolutionstroende vetenskapsmän, som hävdar att utvecklingsläran inte kan bevisas vetenskapligt. Mot detta ställer evolutionister att skapelse inte heller kan bevisas vetenskapligt, vilket skapelsetroende vetenskapsmän erkänner.

Skapelsevetenskapens uppgift är således inte att prestera vetenskapliga bevis för skapelse. Den synes snarare ha tagit sig an uppgiften att försöka visa att vetenskap inte behöver stå i strid mot skapelsetro utan att det finns tänkbara möjliga förklaringar till påståenden i skapelseberättelsen, som synes strida mot gängse naturvetenskapligt tänkande och utvecklingslärans försök att förklara livets ursprung.

Det finns vetenskapligt verksamma skapelsetroende som inte finner Bibelns inledning alldeles enkel att förstå. Den kände skapelsetroende genetikern, teologen och filosofen W J Ouweneel påpekar i boken *Gedanken zum Schöpfungsbericht*¹ att redan kyrkofäderna

hade svårt att förstå att Gud skapade jorden öde och tom och utan ljus. Detta har bland många skapelsetroende gett upphov till tanken att det måste ha skett någonting mellan begynnelsen och skapelseberättelsens första dag, som gjorde jorden öde, tom och mörk, vilket är någonting negativt. Detta har, såsom antytts under gapteorin i del 2 av denna artikelserie lett till hypotesen att en ursprungligen fullkomlig jord förstördes genom Satans fall. Denna uppfattning grundas på ställen i profeterna om Lucifers fall. Man hävdar också att ”var öde och tom” också skulle kunna översättas ”blev öde och tom”. Skapelsedagarna beskriver enligt denna hypotes hur Gud på sex dagar återställde jorden till ett passande hem för människan, och Gud skulle i begynnelsen ha avsett och skapat jorden som ett fullkomligt hem för människan.

Sakligt budskap

Skapelseberättelsen är dock alldeles för kortfattad och summarisk för att med någon säkerhet kunna tillåta en tolkning som den som ovan beskrivits. Man möter åtskilliga svårigheter om man

ger sig in på försök till en detaljerad tolkning av innebörden av begynnelsen.

Ouweneel tolkar uttrycket som tidens begynnelse. Före begynnelsen fanns ingen tid, Gud är före all tid och står över tiden, och Bibeln ger rum för att tiden skall upphöra. ”Evigheten” uppfattas enligt denna tolkning inte som oändlig tid, utan tid är knuten till fysiskt skeende. I varje fall så mäts tid inom vår erfarenhetssfär med hjälp av fysiskt skeende och dess riktning kan bestämmas med hjälp av entropiökningen i ett slutet system, den sk ”tidens pil”.

Ouweneel anför skäl att uppfatta skapelseberättelsen som ett sakligt budskap på sakprosa och inte som en lärodikt eller poesi. Stilen skiljer sig avsevärt från de avsnitt i Bibeln, som uppenbart är poetiska. Skapelseberättelsen har också karaktär av ett urval av kortfattat meddelade fakta, dvs endast sådana fakta som har betydelse för budskapet finns med. Det finns i skapelseberättelsen inte tillräckligt underlag för mycket av det som skapelsevetenskapen spekulerar om eller för skapelse-

vetenskapens hypoteser. Man kan visserligen lika gärna tro på dessa som på utvecklingslärans hypoteser, men då måste man ha klart för sig att det ur vetenskaplig synpunkt endast är hypoteser man tror på.

Progressiv skapelse

En hypotes i skapelsevetenskapen kallas progressiv skapelse. De som tror att livet med dess mångfald skapades första gången under de sex skapelsedagarna kan inte acceptera gapteorin, som tillåter mycket äldre fossiler för harmonisering med en gammal jord än skapelseberättelsen bokstavligt förstådd och tolkad tillåter. Därför har ”day-age”-teorin tillkommit, som tillåter tidsmässigt harmonisering genom hypotesen att skapelsedagarna avser långa perioder med ett progressivt skapande. Detta ger upphov till ett annat fossilproblem än det som flodgeologin söker ge en lösning på. ”Flodgeologernas” tolkningar och förklaringar har ifrågasatts av D A Young, som räknar sig somkreationist.²

Kyrkofäderna och skapelseberättelsen

Här kan det vara av intresse att jämföra med hur kyrkofäderna uppfattade skapelseberättelsen. Augustinus ansåg ingenting annat värdigt en allsmäktig Gud än omedelbar skapelse av allt skapat i ett nu, även om allt inte omedelbart blev förverkligat i materiell form utan skapades som något slags ”anlag”.

Kyrkoläraren Thomas av Aquino anslöt sig till Augustinus. I sitt stora verk över hela teologin, *Summa Theologica*, utvecklar han idén att de sex dagarna är något slags uppenbarelse dagar. Augustinus menar att 1 Mos 2:45 visar att skapelsen skedde på en dag, som sedan genom tingen framställdes på ett sjufaldigt sätt.

Thomas för resonemang om sexdagensverket, som går ut på att ”i begynnelsen” inte är ett vanligt tidsbegrepp utan kan syfta på den, i och genom vilken allt skapas och fullbordas, dvs Guds Son, som enligt Uppenbarelseboken är begynnelsen och änden. Någon tid fanns inte innan stoff och rörelse existerade, varigenom tid mätes, dvs tiden har enligt dessa idéer en början och ett slut. Uppenbarelse dagar, progressiv skapelse och liknande idéer är således inte uppställda av några moderna s k

fundamentalister i syfte att harmoniera Bibeln och vetenskapen utan idéer som funnits alltifrån kyrkans tidiga skeden.

Beträffande sexdagensverket understryker Thomas att Augustinus lärde att den Heliga Skrifs sanna betydelse orubbligt måste fasthållas, men att ingen, då den Heliga Skrift tillåter en mångfaldig utläggning, får hänga så fast vid en viss utläggning att den Heliga Skrift därigenom blir utskrattad av otroende och deras väg till tron därigenom spärras. Young anför liknande argument för sin kritik av ”flodgeologin”.

Ett sätt att närma sig ”I begynnelsen skapade Gud himmel och jord” är att tillskriva orden funktionen av en sammanfattande överskrift eller inledning till skapelseberättelsen, dvs begynnelsen såsom omfattande skapelseberättelsens sex dagar och skapelse såsom det som Gud gjorde under dessa dagar. Om man bortser från möjligheten till översättningen ”blev” i stället för ”var” öde och tom så är det naturligt att förstå öde och tom som en upplysning att jorden bestod av endast vatten och ”jord” övertäckt av vatten vid skapelsedagarnas början.

Konflikten om ursprung

De ovan och i Del 2 anförda exemplen illustrerar vilken svår uppgift skapelsevetenskapen påtagit sig, då den försöker att genom vetenskaplig forskning komma tillrätta med Bibelns skapelseberättelse. Många forskare hävdar såsom vi redan sett att biblisk skapelse ligger utanför vetenskapens domäner.

Ursprung genom övernaturlig skapelse av Gud är en religiös trossak och användes av skapelsetroende vid utforskning av naturen som arbetshypotes. All forskning kräver någon slags arbetshypotes som utgångspunkt. Undersökning av naturen med skapelsehypotesen som utgångspunkt kallas i USA Creation Science och har översatts skapelsevetenskap men borde kanske bättre översättas med skapelseforskning. Då markerar man att det rör sig om en forskning, som försöker finna bevis för övernaturlig skapelse. Men eftersom övernaturlig skapelse ligger utanför vanlig vetenskaps domäner så kan övernaturlig skapelse inte bevisas med vanlig vetenskaplig metod. Detta hindrar emellertid inte att skapelsetroende använder den vetenskapliga me-

todik, som används i empirisk naturvetenskap, då de undersöker fysiska objekt eller fenomen i syfte att beskriva dessa, då man söker bekräftelse på skapelseberättelsens kortfattade utsagor.

Utgår man därvid från den bibliska kronologin, så leder detta till preferens för dateringsmetoder, som ger en ”låg” ålder för jorden. Ursprung genom evolutionär självorganisation som arbetshypotes förutsätter hypotesen att materia/energi alltid funnits. Detta är den utgångspunkt som Aristoteles naturfilosofi utgick ifrån. Denna utgångspunkt är också en tro, som evolutionister måste utgå ifrån, då de utforskar naturen för att försöka finna bevis för evolutionärt ursprung. Denna utgångspunkt leder till preferens för dateringsmetoder som ger ”hög” ålder för jorden. Både skapelsetroende och evolutionistiska forskare använder empirisk naturvetenskaplig metodik, då de undersöker fysiska objekt och fenomen. Konflikten dem emellan gäller inte i första hand vetenskapliga resultat utan tolkningen av resultaten i syfte att försöka finna bevis för skapade urtyper eller evolutionärt ursprung av livets mångfald.

Allegorisk förståelse av Bibelns skapelseberättelse

Den nutida debatten i idékampen om vårt ursprung är fokuserad på skapelsevetenskapens tolkning av skapelseberättelsen. Men i föreliggande sammanhang vill jag lyfta fram att det funnits och fortfarande finns en hel annan skola med fundamentalistisk bibelsyn, som tolkar skapelseberättelsens utsagor och andra utsagor om skapelse i Gamla Testamentet andligt. Vad Bibeln meddelar om Guds skapande förstås då som en allegorisk framställning av Guds avsikter med frälsningshistorien i förtäckta ordalag intill dess den fulla uppenbarelsen genom Jesus Kristus och hans apostlar skulle komma. Denna skola tillmätte inte ”vetenskapliga” detaljer i kontroversen skapelse - evolution så stor betydelse som man vanligen gör idag.

En framstående företrädare för nämnda skola var den brittiske C H Mackintosh (1820-1896)³ från evangelikal väckelsestradition. Han har blivit vida bekant för sina betraktelser över Moseböckerna. Alltsedan detta verk

skrevs i slutet på 1800-talet har det utkommit och utkommer alltså på många olika språk. Den första upplagan av Första Mosebok utkom på svenska 1866 och kom i flera upplagor omkring sekelskiftet. På 40-talet kom en nyöversättning till svenska, utgiven av Filadelfiaförlaget, som ganska snart tog slut på förlaget. Nu har ett nytt förlag, som är en filial till ett tyskt evangelikalt förlag, Christliche Schriftenverbreitung, börjat ge ut en faksimilupplaga av 40-talets nyöversättning till svenska. Av denna har i skrivande stund Första och Andra Mosebok kommit ut på den kristna bokmarknaden. I Finland och Ryssland används Mackintoshs "pentateuk" som lärobok av vissa bibelskolor i utbildningen av pastorer och lärare. Det svenska förlaget har låtit trycka ett läsprov av betraktelsen över skapelseberättelsen i en upplaga på 3000 exemplar.⁴

En betraktelse över Bibelns första verser

Som epilög till denna serie om kreativistisk idékamp avslutar jag med att anföra Mackintoshs betraktelse över Bibelns första verser. Författaren var samtida med Darwin (1809-1882) och skrev kommentaren, då darwinismen började göra sig gällande i Storbritannien. Det sätt på vilket denne författare inleder sin utläggning av skapelseberättelsen står i upphöjt lugn över den kontrovers, som rasade runtomkring honom då han skrev verket. Den står också över den inomkreationistiska kontrovers som vi i dag kan iakttaga beträffande den skapelsevetenskapen. Ingressen till första kapitlet i Första Mosebok lyder i Filadelfiaförlagets översättning:

Det ligger något märkligt och slående över det sätt, på vilket den helige Ande börjar böckernas Bok. Utan varje som helst inledning ställer Han oss inför och avslöjar rikedomerna i Guds tillvaro och handlande, då Gud framträdde för att skapa världen. Vi få se hans väsens fullhet och höra, hur Han bryter den eviga tystnaden i det oändliga världsrummet. Han säger sitt mäktiga *varde*, och Han låter sitt ljus flöda in över den nyskapade världen, som har tillkommit, för att Han skulle kunna uppenbara sin eviga gudom och allmakt.

Det finnes här ingenting, som är ägnat att tillfredsställa en dåraktig nyfikenhet, ingenting som inbjuder till klyftiga tankebyggnader. Nej, här möta vi den *gudomliga sanningen* i all dess höghet, och den är för både förstånd och hjärta en mäktig verklighet.

Guds Ande har icke velat ge näring åt den mänskliga nyfikenheten eller tillfredsställa människans mest spetsfunda teorier. Geologerna må utforska jorden och utvinna dess omätliga rikedomar, de må komma med sina på forskningsresultat grundade bevis för eller emot Skriftens vittnesbörd, och de må tala om sina teorier, grundade på upptäckterna av de fossila lämningarna från en utdöd växt- och djurvärld, men avgörande för lärjungarna är det gudomliga ordet som upplyser förståndet och ger glädje åt hjärtat. En lärjunge läser och tror det och prisar Gud. Måtte också vi både börja och sluta läsningen av denna bok i en sådan anda. Vi skola då få uppleva, vad det innebär "att skåda Herrens ljulighet och betrakta Hans tempel" (Ps. 27:4).

"I begynnelsen skapade Gud himmel och jord." Dessa ord i den underbara boken ställa oss omedelbart i Hans närvaro, som är källan till all sann välsignelse. Den helige Ande gör inga tröttande utläggningar för att bevisa Guds tillvaro; sådant är icke heller Hans sätt. Gud uppenbarar sig och gör sig känd genom sina verk.

"Himlarna förtälja Guds ära, och fästet förkunnar Hans händers verk."
"Alla dina verk, Herre, skola tacka dig."

Det är endast tvivlet och otron, som söka förnuftsbevis för Hans tillvaro, som med sitt skapareord kallade fram världar ur intet och uppenbarade sig såsom en evig, allsmäktig och allvis Gud. Vilken annan Gud skulle väl ha kunnat skapa alla de ting, som äro till? Det har blott Han, som "för härskaran däruppe fram i räknade hopar; Han nämner dem alla vid namn, så stor är Hans makt, så väldig Hans kraft, att icke en enda utebliver" (Jes. 40:26).

I Jobs bok hänvisar Herren själv till skapelsen såsom beviset för sin överlägsna makt (kap. 38 - 41). Denna hänvisning, som inför förnuftet framlägger de mest övertygande bevis på

Guds allmakt, är mycket gripande genom den förståelsefulla hänsyn till människans svårigheter, som Herren ger uttryck åt. Allt däri är gudomligt: majestätet och kärleken, makten och mildheten.

"Och jorden var öde och tom, och mörker var över djupet." I dessa ord utmättes det område, där ingen annan än Gud kunde uträtta något. Visserligen har människan i sitt högmod alltid velat blanda sig i Guds verk och handlande, till och med då det har varit fråga om ett verk inom en ännu högre sfär. Men här är dock en sådan inblandning omöjlig. Här finnes icke plats för människan, förrän det ögonblick är inne, då hon själv i sin tur blir föremål för den skapande Allmaktens handlande. I skapelseverket är Gud ensam. Från sin eviga boning av ljus och härlighet skådar Han ut över den öde rymd, inom vilken Han tänker utföra sina rådslut och inom vilken den andra personen i gudomen skall leva, verka och dö för att inför den förundrade världens ögon uppenbara gudomens hela fullhet.....

Detta är ett intressant exempel på hur dåtidens evangelikaler närmade sig skapelseberättelsen och hur de kunde utlägga den.

Noter

1. Ouweneels kreationistiska produktion finns presenterad i *Genesis 2-94 s23* i en artikel av B. Lindberg: "Tankar om biblisk skapelse-tro".
2. Davis A. Young, *Creation and the Flood, An Alternative to Flood Geology and Theistic Evolution*, Baker Book House, Grand Rapids, Michigan, 1977.
3. Biografiska uppgifter i faksimilupplagan av Första Mosebok samt i: Hy. Pickering, *Chief Men among the Brethren*, Pickering & Inglis, London, 1915, Second edition, second reprint 1961.
4. Detta prov kan rekvideras kostnadsfritt från *Timoteus-Förlag, Box 157, 42424 Angered, Tel/Fax: 031-3306253. www.timoteusfoerlag.com* Det utgör uppbygglig läsning för kreationister verksamma i antievolutionistisk idékamp. □

Skapelsekurs i Dalarna år 2000 – i sommar igen!

Helpension 1300 kr för sex dagar! (Billigare för barn och familjer.)
Två heldagar med fossilletning.
Dessutom egen forskning. Ca 20 timmars koncentrerad undervisning. Tid finns för bad och rekreation. Tid: 10-16/7. För mer info: Bengt-Åke Svahn 0250/42289 (om kost och logi) Mats Molén 090/138466 (om kursen).

Humanetiker anstränger sig för att slippa tro på Gud

I debattartiklar i dagspressen under hösten -99 har prof Dan Larhammar beskrivit hur man genom magnetisk stimulering av en viss del av hjärnan kan framkalla religiösa upplevelser. Larhammar menar att dessa resultat gör "gudar betydligt mindre sannolika". Med samma logik skulle man kunna hävda att upptäckten av centret för törst gör vattens existens mindre sannolik. Eller att om jag artificiellt kan stimuleras till att känna törst, så skulle detta betyda att törst inte har med mitt behov av vatten, eller kroppens vattenbalans, att göra.

Larhammar har i flera olika sammanhang gjort sig till ett språkrör för vetenskap. Det finns naturligtvis inget fel i detta. Men han gör samma misstag som många andra akademiker, nämligen att använda vetenskapen till att försöka motbevisa Gud. Detta låter sig dock aldrig göras, lika lite som vi kan bevisa Gud med vetenskapliga metoder. Det finns flera vägar till kunskap om verkligheten, varav vetenskap är en. Men det finns också uppenbarad kunskap, vilken vinnas på helt andra vägar än vetenskapens förnuft och logik. Detta betyder dock inte att den är mindre tillförlitlig. Larhammar, och många med honom, gör misstaget att upphöja vetenskapen till den enda källan till kunskap. Och eftersom Gud inte är tillgänglig för den vetenskapliga metoden så existerar Han inte, blir det logiska felslutet. Vetenskapen, som skulle vara ett förutsättningslöst sökande efter sanningen, har blivit slav under en dogm, nämligen den att ingenting existerar utanför dess eget arbetsområde.

De resultat som Larhammar stöder sina slutledningar på visar också att vid artificiell stimulans av hjärnans "religionscentrum" så får olika människor olika religiösa upplevelser beroende på kulturell bakgrund. Detta är självklart. Hur skulle en hindu, som aldrig hört talas om Jesus, kunna komma att tänka på Honom? Detta är naturligtvis omöjligt, oberoende av om Jesus existerar "i verkligheten" eller inte. Jag tror att om någon skulle stimulera Larhammars och

mitt respektive "smakcentrum" så skulle vi tänka på olika maträtter, eller om någon stimulerade våra respektive "kärlekscentrum" så skulle vi tänka på olika personer. Det är inget konstigt alls med detta.

Det största misstaget som Dan Larhammar gör är att reducera religionen till upplevelser. Det handlar bara om vad som försiggår i en människas hjärna. Men biblisk kristendom har inte sin grund i upplevelser. Den grundar sig på historiska händelser i tid och rum. Våra upplevelser av dessa händelser är viktiga, men sekundära. Ingen debatt om kristendom kan därför stanna vid vad som händer i en människas hjärna.

Larhammar är också en av de ivrigaste anhängarna av evolutionsläran i Sverige. Det vore intressant att veta hur man med evolutionens hjälp kan förklara uppkomsten av de "inre egenskaper hos människans hjärna som kan ha givit upphov till föreställningar om övernaturliga väsen och ett liv efter döden...". Dessa föreställningar är enligt Larhammar nonsens utan någon verklighetsanknytning, och kan därför inte ha något överlevnadsvärde. En kossa, som sannolikt inte har samma existentiella upplevelser och tankar som vi människor, är i så fall mer anpassad till verkligheten och borde således ha kommit längre än vi. Nej, törsten bevisar att det finns vatten. På samma sätt bevisar människans längtan att det finns en Gud.

Anders Gärdeborn

Jag vill här uppmärksamma kritik mot följderna av evolutionismen ifrån Stig Olsson i P1's OBS-redaktion med anledning av en artikel i Svenska Dagbladet av Dan Larhammar. Olsson visar med utgångspunkt i Larhammars artikel att evolutionismen kan användas för att rättfärdiga förtryck och diktatur.

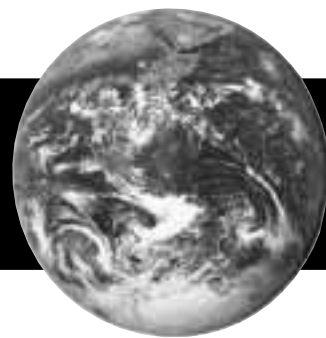
Stig Olsson på P1:s OBS-redaktion talade den 5 augusti om en artikel av Dan Larhammar i Svenska Dagbladet som heter: Uppenbarelsens neurobiolo-

gi, där Larhammar refererade till studier i Kanada som visade att religiösa upplevelser kan förklaras av elektromagnetiska störningar. De mekanismer som gör att vi ändå hänger oss åt olika religiösa ritualer mm anser Larhammar är desamma som gör att råttor med hjälp av elektriska impulser kan dresseras att utföra helt meningslösa handlingar. Men hur kan det då komma sig att människans fallenhet för dessa vanföreställningar och missriktade beteenden inte har selekterats bort av evolutionen under årtusendenas gång? Detta borde ju ha ett tämligen lågt överlevnadsvärde. Detta förklarar Larhammar med att vissa människor tycker om makt och de kan använda sig av gudsföreställningar för att stärka sin makt och vissa människor tycker om att lyda och dessa lyder då de människor som hävdar att gud har gett dem makten. Dessa samhällen blir starka och livsdugliga, människorna krigsdugliga och fanatiska, på detta sätt överlever föreställningarna om gud och odödligheten.

Men det mest skrämmande är den ståndpunkt som Larhammar intar, som sammanfattningsvis är denna: Alla idéer och ståndpunkter som uttalas av människor är i grunden resultatet av våra hjärnors aktiviteter utformade genom en evolutionär process och påverkade av sociala sammanhang.

Konsekvenserna av vad Larhammar säger är att makt är rätt, makten gynnar ju samhällets överlevnad och konkurrenskraft, evolutionen rättfärdigar makten. Han menar ju att alla ståndpunkter är resultatet av våra hjärnors aktiviteter. Det vill säga föreställningarna om rätt och orätt är i grunden bara hjärnaktiviteter och föreställningar om ett okränkbart människovärde är också bara hjärnaktiviteter. Konsekvensen av detta förhållningssätt blir att de människor som vågar ifrågasätta dessa naturvetenskapliga sanningar bara är offer för sina egna hjärnspöken. Jag vill uppmana dem som tror på detta att begrunda konsekvenserna, gärna med utgångspunkt i Huxleys bok "Du sköna nya värld".

Eric Christiansson

I USA

...fick en man i femtioårsåldern, som opererats mot grå starr tillbaka sin syn. Och fastän det nu inte längre var något fel på mannens ögon kunde hans hjärna inte få ut något meningsfullt av det han såg. Allt han såg - ljus, färger och rörelser - flöt ihop till en dimma, och det tog ungefär en månad innan han exempelvis kunde se ett träd som en helhet, med stam, löv och allt. För andra med liknande erfarenheter har det tagit ännu längre tid. Detta är vanligt bland människor som varit blinda sedan födseln eller tidig barndom och fått tillbaka sin syn. En term som på fackspråket kallas agnosi - en oförmåga för hjärnan att omtolka bland annat synintryck.

Denna händelse kastar ljus över Bibelns berättelse om när den blinde mannen i Betsaida får tillbaka sin syn (Mark 8:22-25). Kanske har vi här förklaringen till varför Jesus helade just den mannen i två olika steg? Först tycks mannen se dunkelt, han kan se människorna gå omkring "men de liknar träd". När Jesus så på nytt lägger händerna på hans ögon kan mannen se klart och tydligt, även på långt håll (Mark 8:22-25). Om vi speglar detta i den moderna läkarvetenskapen, enligt ovan, tycks det som om Jesus återställde hjärnans alla funktioner på ett ögonblick, något som vid en naturlig läkedomprocess tagit lite längre tid.

Källa: Creation Ex Nihilo 1999 vol 21 nr 4 sid 54-55. (Creation Ex Nihilo har hämtat sitt material från neurologen Oliver Sacks bok "An Anthropologist on Mars", Knoff A A New York 1995.)

I INDIANA, USA

... hävdar geologen James Farlow att fossila fotavtryck från dinosaurier ofta blivit övertolkade. Farlow menar exempelvis att det är näst intill omöjligt att säga vilken art som gjort de enskilda fotavtrycken.

Farlow har dragit sina slutsatser ge-

nom jämförande studier från spår efter nutida fåglar, där han upptäckt hur lika varandra dessa kan vara även om det ibland rör sig om helt olika fåglar. Han har även studerat spår från krokodiler och alligatorer och kommit till samma slutsats. Från början var Farlows målsättning med sina spårstudier att utifrån dessa kunna läsa ut mera om hur dinosaurierna levde, men han menar nu att detta helt enkelt inte låter sig göras. Farlows studier visar hur vanskligt det är att komma med säkra påståenden utifrån fossil och de kunskaper vi har om forntidens djurvärld. Ofta ser vi hur slutsatser om fynd, som kanske lyfts fram genom stora rubriker, senare revideras genom ytterligare forskning.

Detta visar bland annat några fotavtryck som nyligen upptäcktes på Grönland, daterade till 220 miljoner år och som till att börja tycktes visa spår från en dinosaurie med en fågelliknande gång. Vid närmare forskning visade sig spåren komma från en vanlig theropod, som trampat fram genom den mjuka leran. Men även om forskarna som funnit fotavtrycken föreslagit vilken theropod det rör sig om, nämligen en ceratosaur, menar Farlow att även om detta verkar troligt är det enda man kan säga med säkerhet att avtrycken gjorts av en stor theropod. (Theropoderna avser en stor grupp dinosaurier, där bland annat Tyrannosaurus rex ingår.)

Tilläggas bör att vaksamheten mot stora rubriker och sensationella fynd bör göras i alla riktningar.

Källor: Nature 1999 vol 399 sid 141, New Scientist 1999 vol 163 sept 25 sid 11.

I INDONESIA

...i en djungelby, hos en stam kallad Simpang, finns en legend om "mannen och ormen". Legendens berättelse för generation efter generation från en avlägsen forntid. I korthet handlar den om

hur "Den-som-har-format-våra-fingrar" hade gjort en underbar plats, som mannen och kvinnan fick leva på sedan han skapat dem. Efter en tid lurade ormen mannen att äta av frukten från ett träd som "den-som-format-våra-fingrar" förbjudit honom att äta av, och blev så bortjagad från den underbara platsen för att leva ett helt annorlunda liv. "Svetten skall droppa från din käke och dina fingernaglar kommer inte att bli långa, därför att du måste arbeta själv för att skaffa dig föda."

Likheten med berättelsen om syndafallet i Första Mosebok är slående, och bland Simpangstammens många legender finns även en om en flod som täckte bergen. Många liknande berättelser finns spridda över jorden, och det är lätt att tro att det är samma händelser som ligger till grund för dem alla, men att detaljerna ändrats då de ofta berättats vidare enbart i muntlig form. Hos Simpang-stammen på Indonesien var det fortfarande så de berättades, då några amerikanska missionärer enbart för några år sedan kom dit och nedtecknade dem.

Källa: Acts and Facts, febr 1997 (Institute for Creation Research, El Cajon, Californien).

I KINA

...har man nyligen hittat fiskfossil så djupt ned som i kambrium. Att hitta fiskfossil så djupt ned i lagren är väldigt sällsynt, då det mest är ryggradslösa djur man hittar där. Det mest välbevarade hos de nyfunna fossilen är mjukdelarna, men paleontologerna som studerat fynden säger att det tydligt rör sig om ryggradsdjur. Fossilerna, som endast är några centimeter långa, har närmast klassificerats som rundmunnar, en grupp käklösa fiskar, som är rikt representerade som fossil. Bland nu levande fiskar representeras de av nejonögon och pirålar.

Chengjianglagren i sydvästra Kina, där man hittat fossilen är kända bland annat just för att mjukdelarna hos många fossil är så välbevarade. Men även här har det rört sig om ryggradslösa djur som exempelvis leddjur, maskar och svampdjur varav de flesta tillhör djurgrupper som lever idag (se Genesis nr 3 1996). Tidigare funna fossil av rundmunnar, eller pansarrundmunnar, har som regel hittats djupt ned i lagren, om än sällan så tidigt som kambrium, och har därför fått en tidig plats på utvecklingsträdet, enligt evolutionsteorin.

De nupptäckta fossilen i Kina är daterade till 530 miljoner år, enligt evolutionsteorin och den geologiska tidsskalan. Philippe Janvier, som är expert på tidiga ryggradsdjur, säger att de skulle förväntat sig att finna primitivt liv från den åldern. Någon mellanform som skulle förbinda oss med vårt förflutna från tiden före ryggradsdjuren. Men överraskande nog är dessa fossil fullt utbildade, faktiskt mer avancerade än en del av de ryggradsdjur som lever idag. Paleontologerna tror nu därför att det måste finnas ännu äldre fossil av ryggradsdjur som väntar på att upptäckas.

En annan förklaring till att det mest är ryggradslösa djur djupast ned i lagren är att det är de som lever på sjö- och havsbottnar, eller likt maskar finns nedgrävda i marken. Vid en översväm-

I Kina har hittats fossil som ifrågasätter det gängse evolutionsträdet. Men evolutionsläran har påverkat människosynen starkt i rashygienisk riktning, precis som i Hitlertyskland. (Foto: Erik Österlund.)

ning är dessa de första som begravs under de jord- eller lermassor som sedan stelnar till sediment. Olika fiskar rör sig olika snabbt, flyter olika bra och lever på olika djupt vatten. Dessutom lever de i olika former av sjöar, åar och vattendrag. Dagens pirålar lever exempelvis endast i havet, och går ganska långt ner (20 - över 1000 meters djup). Nejonögonen lever flera år som larver, nedgrävda i botten av sjöar och vattendrag, innan de omvandlas till fullvuxna individer och simmar iväg. Det kan förklara varför dessa påträffas djupt ned i fossil-lagren, medan andra fiskars levnadssätt placerar dem på andra djup

vid en kraftig översvämning.

Källa: Nature 1999 vol 402 sid 21-22. Science 1999 vol 286 sid 1064-1065.

I KINA

... har en undersökning gjorts vid West China University of Medical Sciences, som visar att Kinas genetiker är betydligt positivare till att höja nationens hälsa genom arvshygieniska lagar än genetiker i västerlandet.

Xin Mao, som gjort undersökningen, förklarar detta bland annat genom att den kinesiska kulturen fokuserar på samhällets bästa och inte på individens. Och eftersom det är straffbart att skaffa mer än ett barn per familj vill man gärna få "det bästa". Huvudsyftet är att rensa upp i genpoolen, och att reducera antalet skadliga gener. Xin Mao medger att det är diskriminerande. Av de 255 genetiker som deltog i undersökningen ansåg exempelvis 92% att de par där båda är bärare av genetiska sjukdomar skall förbjudas att skaffa barn. Motsvarande siffror i England var 34% och i USA 44%.

Tilläggs bör kanske att resultaten i en sådan här undersökning bland några få individer alltid kan bli missvisande. Det är ändå en ganska skrämmande bild av det rättsmedvetande som kan bli följden då den starkares rätt att överleva får sin genomslagskraft i samhället, och den enskilda människans rätt får stå tillbaka för statens bästa.

Källa: New Scientist 1998 vol 160 okt 24 sid 18. □

Förstenade dinosauriespår. (Foto: John H Morris.)

Tyskt skapelsemuseum med levande fossil

GUNNEL MOLÉN

Han har samlat mycket fossil under åren, dr Joachim Scheven. Sina doktorsgrader har han i tropisk medicin och parasitologi, men kanske har han lagt den mesta tiden av sin forskning inom paleontologin (läran om utdöda djur och växter). Åtminstone är paleontologin, vid sidan av entomologin (insektsforskning) det som fått hans största engagemang och intresse.

Dr Scheven har gjort sin huvudsakliga forskning och sina fältstudier i Tyskland och i Afrika. Men han har även besökt många andra delar av världen, som exempelvis Australien och Centralamerika. Även Sverige har fått besök vid flera tillfällen, inte bara för fältstudier, utan också för undervisning vid konferenser.

Rikligt med fossil

Nu ligger många av de fossil Scheven samlat, världen över, vackert exponerade under glasmontrar, i det skapelsemuseum han byggt i Hohenlimburg i Tyskland. Tillsammans med salamandrar, räkor och dolksvanskrabbor finns

här välbekanta fossil från Gotlands kalksten. Här finns fossila fiskar från olika hörn av världen och ammoniter som skimrar skönt i pärlemor. Fossila, sirligt tecknade växter och blad, av många för oss välkända trädslag, ligger bredvid grova, forntida stigmariarötter. Under förstoringsglas ligger välbevarade insekter, inbäddade i bärnsten. Många av museets fossil är sällsynta, och givetvis representerar flera av dem utdöda djur och växter.

Men kanske det allra märkligaste med dr Schevens museum är hans akvarium just intill fossilutställningen. Där har han nämligen levande exemplar av samma djur som han också har som fossil. Och ute i trädgården växer

Dr Joachim Scheven berättar gärna om de olika föremålen i sitt museum, och det finns mycket intressant att ta del av där. (Foto: Mats Molén.)

ett ginkgoträd, där bladen lätt känns igen om man jämför med fossilen. (Ginkgoträdet ansågs länge som utdött, sedan miljoner år tillbaka, men hittades sedan i Kina, och har nu planterats ut på nytt över världen med gott resultat.)

Ingen evolution

Att visa likheten mellan fossilen och idag levande exemplar har blivit något av dr Schevens specialitet. Han vill genom detta visa att så kallade "levande fossil" inte alls är så ovanliga som man oftast tror. I en intervju i Creation Ex Nihilo, berättar han att han bara i sina egna samlingar skulle kunna plocka fram omkring 500 olika fossil, vilka har motsvarigheter bland idag levande djur och växter. Exempel som visar att ingen evolution ägt rum under den tid som förflutit mellan det att fossilen bildats tills fram i våra dagar.

Många fler "levande fossil" finns givetvis världen över, säger dr Scheven, som själv allt som oftast hittar nya exemplar. Nyligen på resa i Australien

Hela familjen Scheven är aktiv i skapelsetroarbetet. (Foto: Mats Molén.)

fann han ett träd med blad som han genast kände igen från sina fossilsamlingar. Detta var dock första gången han själv såg nämnda träd vid liv (*brachychiton sterculia*). De fossila blad han har, kommer från Wyoming, där inget av dessa träd lever kvar i våra dagar. Man har trott dem varit utdöda sedan 50 miljoner år, enligt den geologiska tidsskalan.

Insekter i bärnsten

Under sitt besök i Australien passade han också på att fotografera en speciell typ av honungsmyra som han själv har bevarat som fossil i bärnsten från Karibiska havet. I Australien däremot kryper den omkring livs levande. Att det fanns en karibisk variant av just denna myra överraskade de forskare som specialiserat sig just på denna. Den var nämligen tidigare känd endast från Australien och närliggande områden, och troddes därför ha utvecklats just i den delen av världen.

En annan intressant myra, bland alla Schevens insekter i bärnsten, är en med namnet *Zacryptocerus*, vilken utseendemässigt är ganska olik andra myror. Vid ett besök i Centralamerika fann Scheven en myra från samma släkte, dock en annan art. Eftersom han ville jämföra sina fossila myror med nu levande började han skriva till museer över hela världen och förfråga sig om dem - en visade sig vara identisk med en nu levande art, känd endast från en enstaka lokalitet i Mexico.

Enligt Scheven har forskarna ofta sagt att inga insekter i bärnsten har någon motsvarighet bland de som lever idag. De ovan nämnda exemplen visar dock på motsatsen. (Ännu mer överraskande blir dessa forskarnas uttalanden mot bakgrunden av en forskningsrapport från Washington, 1993. Där berättas bland annat att av de insekter i bärnsten som daterats till 100 miljoner år, känner man till 84% som lever idag.)

Övergav evolutionsteorin för skapelsetron

Ligger det då miljontals år mellan de fossila arterna och de levande, frågar dr Scheven? Själv tror han numera att det rör sig om betydligt kortare tid än så. I början av sin forskarbana trodde han på evolutionsteorin, men har idag övergett det synsättet och omfattar istället en

Joachim Scheven skriver regelbundet i den australiska tidskriften *Creation Ex Nihilo*.

Information om *Creation* finns på webadress: <http://www.answersingenesis.com>
Joachim Scheven har en egen webbplats på: <http://members.aol.com/vorwelt/>

biblisk skapelsetro. Det han har sett inom forskningen övertygar honom allt mer om Bibelns tillförlitlighet, samtidigt som han framhåller att ingen kan bli frälst genom så kallade bevis. Det är helt och hållet ett verk av Guds Ande när en människa föds på nytt, säger Joachim Scheven, som idag är en övertygad kristen.

Museerna visar ej allt

Det vore dock en hjälp för många, menar han, om fler museer lade fram exempel där man jämför fossilen med idag levande exemplar. Istället möts oftast besökarna av information om olika utvecklingssteg, fastän det egentligen inte finns några fossil att bygga upp dessa teorier på. Det har ju, exempelvis, aldrig hittats några mellanformer. De flesta besökare är inte tränade att tänka kritiskt, de matas endast med redan färdiga åsikter och förs därigenom in i ett evolutionistiskt tänkesätt. Alla människor, yngre som äldre, behöver bättre kunskap om vad fossilen egentligen visar, menar dr Scheven.

Naturligtvis kan inga jämförelser göras med fossil från alla de djur och

växter som idag är utdöda och som kanske ofta får den största uppmärksamheten på museerna. Och visst är kunskapen om dessa värdefull, men kanske har koncentrationen kring dessa gjort att många tror att det är betydligt ovanligare att hitta levande motsvarigheter till fossilen runt omkring oss, än vad det i själva verket är.

Att detta inte är så ovanligt gör Joachim Scheven allt för att informera om. Inte bara genom sitt museum, utan också genom föreläsningar, genom böcker och artiklar i olika tidskrifter. Inte minst informativa är hans vackra färgbilder, där han ofta visar fossilen och idag levande djur och växter, sida vid sida.

Vi rekommenderar dem som besöker Tyskland och har vägarna förbi Hohenlimburg och Hagen att titta in på detta annorlunda, men mycket välordnade och informativa museum. Adressen finns på webbplatsen.

Källor;

Creation Ex Nihilo 1993 vol 15 nr 2 sid 14-19
New Scientist 1993 vol139 aug sid 15
Skapelsetro nr 3 1980. □

Ekorren som levande fossil

GUNNEL MOLÉN

Jordekorre. (Foto: Mats Molén.)

*Om man nämner begreppet “levande fossil” tänker många genast på kvastfe-
ningen, ginkgoträdet eller något annat smått exotiskt. Men faktum är att många
av de djur och växter, som vi ofta ser runt omkring oss inte uppvisar någon
nämnvärd skillnad gentemot de fossil man funnit av dem. Även om dessa fossil
daterats till åtskilliga årmiljoner.*

Man tänker dock knappast i ter-
mer som levande fossil när man
exempelvis ser ekorren vigt
hoppa omkring uppe i träden,
eller gästspela vid fågelbordet hemma i
trädgården. Men som ett levande fossil
betraktas den, av åtminstone Emry och
Thorington i boken “Living Fossils”
där de bland annat hänvisar till ett
fossil man funnit i Wyoming, USA,
som daterats till 35 miljoner år. Enligt
Emry och Thorington hade ekorren vid

den tiden utvecklat en grundform som
den behållit in i våra dagar, eftersom
detta fossil inte skiljer sig nämnvärt
jämfört med nutidens trädlevande ekor-
re. Detsamma gäller andra fossila ekor-
rar man funnit, i såväl Europa som
Nordamerika. Från jordekorrar har man
endast funnit några få, fragmentariska
fossil, men även dessa liknar nu levan-
de arter.

Ekorren har ett av de största geo-
grafiska utbredningsområdena bland

däggdjuren, och förekommer i många
olika former. Utifrån den skapelsetro-
endes perspektiv kan man kanske fun-
dera över hur många av dessa som fanns
som “grundformer” redan vid skapel-
sen, eller vilka som sedan formades
fram genom anpassning till olika mil-
jöer och levnadsvillkor. Eller om exem-
pelvis murmeldjur och präriehundar
verkligen är olika typer av ekorrar, vil-
ka de klassas som inom biologin, eller
skapades som egna djurslag. Det är

Ekorrar finns i en mängd olika varianter, och ännu flera blir det om man räknar dit murmeldjur, präriehundar och andra som klassas som ekorrar inom dagens biologi. (Foton: Mats Molén.)

knappast frågor som rör trons grundvalar, men intressanta frågeställningar som dyker upp då man står inför skapelsens otroliga mångfald.

Källa:

Emry och Thorington "The Tree Squirrel as a living fossil" i Eldredge och Stanley "Living Fossils", Springer Verlag New York 1984 sid 23-31. □

Årskonferens år 2000 i Umeå! Sista helgen i september

I Korskyrkan 29/9-1/10. Planera redan nu resan. Preliminärt program med biolog, psykolog, lärare Jerry Bergman, USA, snart trippel-fil dr (har medverkat i ett antal artiklar i GENESIS), besök på skapelsemuseet. Ni som vill ha Jerry på föreläsningsvecka på någon ort innan konferensen - ta kontakt med oss i Umeå! Ni som är intresserade av att samåka från södra Sverige, skriv till: *Den Förhistoriska Världen, Box 3100, 903 03 Umeå.* Vi kanske hyr en buss, samåkning på flyg kan bli billigare (lågpris Umeå-Stockholm är ca 1000 kr t o r), man kanske kan samåka i bil, grupprabatt på tåg el dyl.

Prenumerera nu!

Passa på och prenumerera så snart som möjligt. Då missar du inget nummer av Genesis. Tidigare har prenumerationen av denna tidning skett årsvis. Numera gäller löpande prenumerat, dvs du får de fyra kommande numren för en årsinbetalning. Ta t ex ett vanligt postgiroinbetalningskort och sätt in till *Genesis* 120 kr på pg 295588-8, 90 kr om du är studerande.

Ny lagerlokal för äldre nummer av Genesis

Behövs i Göteborgstrakten

Golvyta som behövs är 10 kvm, gärna mer. De som eventuellt har några tips kan ringa till mig, Sinikka Ekfjorden, 031-883254, eller maila:

sinikka.ekfjorden@telia.com

Sommararbetare till *Den Förhistoriska Världen*

Ge en sommar eller några veckor av praktiskt arbete på skapelsemuseet i Umeå. Du kan själv välja arbetsuppgifter och arbetstider (det finns mycket varierande saker). Vi vill dock helst ha någon som kan hjälpa till att vara arbetsledare för ungdomar.

Ersättning: Museet har inte så god ekonomi, så helst vill vi att allt skall ske ideellt. Men, för dem som vill kan vi betala resan, ordna gratis boende och förmodligen också ordna gratis mat. Om du vill ha lön, kanske, eventuellt det går att ordna för någon - men då kräver vi förstås lite mer! Ange i så fall löneanspråk i ansökan.

Skicka personuppgifter, studier, tidigare arbetslivserfarenhet, lite personligt om dig själv samt vad du behöver ha betalt för (se ovan) till: *Den Förhistoriska Världen*, Box 3100, 903 03 UMEÅ.

Du som är berättigad till lönebidrag

Du bör ha en kristen grundsyn, samt vara intresserad av skapelsefrågor. Du bör bo i närheten av Umeå (en del jobb går att sköta över internet och per telefon).

Heltid, halvtid el dyl. Tillsvi vidare anställning.

Arbetsuppgifter. Att bygga eller sköta delar av ett museum, allt från byråkrati till naturvetenskap, dator, handels, praktiska jobb etc. Skriv vad du vill jobba med så skall vi se om något passar. Vi har tusentals uppgifter som behöver utföras. Ansökan med meriförteckning samt ett personligt brev om vad du vill jobba med, samt grad/typ av funktionshinder, skickas till följande adress: *Den Förhistoriska Världen*, Box 3100, 903 03 UMEÅ. Tjänsten tillsätts under förutsättning att vi får lönebidrag.

Skapelselitteratur!

Obs! Alla priser exkl. porto.

Darwin on trial	Philip E Johnson	135:-
The lie: Evolution	Ken Ham	90:-
Tro eller veta eller bådadera?	Vesa Annala	170:-
Bones of Contention	Marvin L Lubenow	145:-
Evolution: a theory in crisis	Michael Denton	200:-
The long war against God	Henry M Morris	240:-

Böcker-Häften-Video!

För mer information om Böcker/Video skriv eller ring:

Johan Lidén

Tel: 031 - 54 93 45

E-mail:

skaptro@hotmail.com

Var låg Edens lustgård?

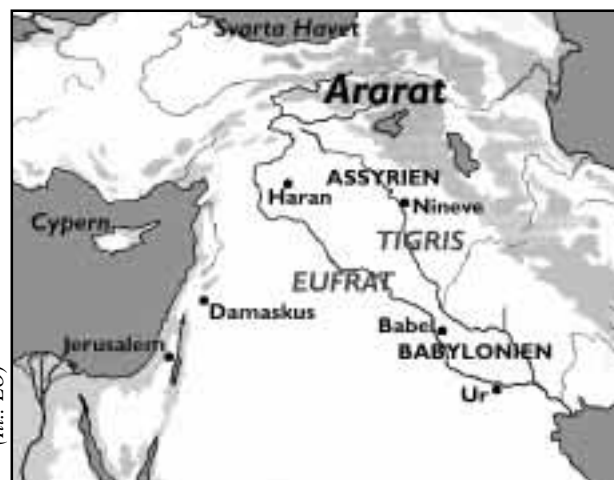
Nyligen har det uppmärksammats fynd runt Svarta Havet som tyder på en stor översvämning i området för länge sedan. Kommentarer har antytt att detta skulle kunna vara ett bevis för Noas flod eller den s k syndafloden. Läser man Bibeln noga ser man dock att detta troligtvis inte är fallet då syndafloden täckte hela jorden, om man ska ta bibeltexten på allvar. En lokal översvämning, även om den är ganska stor kan därför inte vara rester efter Noas flod. Däremot är det säkerligen så att jordskorpan var ytterst instabil en lång tid efter syndafloden och både jordbävningar och stora översvämningar kan mycket väl ha förekommit efteråt, som kan ha orsakat stor fördöelse de också.

För ett antal år sedan utkom en bok som hette *Men Bibeln hade rätt*. Där anförs fynd av stora sedimentmassor runt Euftrat och Tigris som stöd för att syndafloden skulle ha farit fram där. Men det skulle i så fall bara ha varit en lokal flod det också. I det sammanhanget har man naturligtvis också funderat mycket på var Edens lustgård legat. Man har då tittat på namnuppgifterna i

Första Moseboken och sett att det finns namn på floder i området idag som överensstämmer med dessa, Euftrat t ex. Har då Edens lustgård legat där?

Man kan faktiskt inte veta någonting om platsen för Edens lustgård. En syndaflod så stor som den som beskrivs i Bibeln ger ofantliga sedimentmassor och suddar effektivt ut spåren av tidigare kulturer och platser. De namn som finns idag på floder och platser som råkar överensstämma med namn i Första Moseboks första kapitel är nog närmast att betrakta som att man givit platser namn efter gamla minnen och berättelser man burit med sig.

Erik Österlund

Stoppdatum

för artiklar i GENESIS

nr 1 2000, 1 januari — nr 2 2000, 1 april

Skribenter i detta nummer:

Webplats för Genesis: www.genesis-vus.se

Efterbeställningar!

Det mesta av arbetet på tidningen sköts ideellt. När du gör en efterbeställning av äldre nummer av Genesis räkna med att det kan ta några veckor. Vi försöker se till att ingen skall behöva vänta längre än 4 veckor. Undrar du över din beställning? Ring Sinikka Ekljorden 031/883254.

Stöd Genesis – annonsera!

Om Du sätter in en annons i GENESIS kommer den inte bara att vara aktuell just för tillfället utan under flera års tid! Ring till vår redaktör i Hallsberg och beställ plats! Erik Österlund, tel 0582/16575. Adress: PI 5062 B, 69492 Hallsberg. E-mail: erik.osterlund@elgon.t.se

Annonspriser

1/1 sida 2200 kr, 1/2 sida 1100 kr, 1/4 sida 650 kr, 1/8 sida 350 kr, 1/16 sida 250 kr, 1/32 sida 200 kr, minipris 150 kr

Postgiro och pris i våra grannländer!

Inga besvär med växlingsavgifter o dyl, enkelt att prenumerera!

Prenumerationsavgiften i respektive lands valuta:

Danmark: 140 kr (100kr för studerande). *Danskt postgiro: 2 92 15 61*

Finland: 100 mark (80 mark för studerande). *Postgiro: 800054-1099 447*

Norge: 140 kr (100 kr för studerande). *Norskt postgiro: 1 98 75 93*

OBS!!! Vid beställning av böcker, gamla nummer av Genesis el dyl över postgiro i Danmark, Finland eller Norge: Räkna ut det ungefärliga priset i svenska kronor och lägg till 5-10 mark/kronor. Vi får nämligen betala en hög avgift (40:-) per överföring när vi får pengarna till svenskt postgiro!

Hur vet jag om jag har betalat prenumerationen på GENESIS?

Längst uppe till höger på adressen på baksidan finns en kod.

Det första tecknet, en bokstav, anger vad du är för slags prenumerant. (M = medlem i Genesis, P = prenumerant, Z = företag, S = skola, A = gåvoprenumeration, osv.)

Det andra tecknet är en siffra, 1, 2, 3 eller 4, och anger det sista numret för året som prenumerationen gäller för.

Det tredje tecknet, är också en siffra, anger ett årtal, 9 = 1999, 0 = 2000, osv. Tillsammans med föregående siffra anger det det sista numret för året som prenumerationen gäller för.

Prenumerationsavgiften

för "GENESIS - en tidning om ursprung" är endast 120 kr (stud: 90 kr). Löpande prenumeration – avgiften gäller normalt för de kommande 4 numren.

Tilllägg för porto utom Norden är 50 kronor för yt- och 90 kronor för flygpost.

Pgnr: 29 55 88-8 (Sverige)

Vill man ytterligare stödja verksamheten kan man, förutom att bara prenumerera, bli medlem i **Föreningen Genesis**. Medlemsavgiften är 65 kr per år (studerande: 40 kr). Begär föreningens stadgar! (Finns också på internet: www.genesis-vus.se)

Seth Erlandsson är docent i Gamla Testamentets exegetik. Han är också lektor och undervisar på gymnasium i Västerås i religionskunskap, historia, grekiska och hebreiska.

Vesa Annala har teol kand från Uppsala unvt. och läst vidare vid Lunds unvt. Studerat bl a vetenskapsfilosofi i England vid Newbold College. Deltidspastor.

Anders Gärdeborn är ordförande i Föreningen Genesis. Han har studerat fysik vid KTH och har en civilingenjörs-examen. Han arbetar som dataplatschef på ICA.

Gunnel Molén har studerat geovetenskap. Arbetar med Mats Molén på skapelsecentret i Umeå.

Bernt Lindberg är docent i kemi. Han har skrivit flera artiklar i Genesis och är speciellt intresserad av vetenskapsfilosofi.

Doug Sharp undervisar om skapelsestro och evolution och producerar TV-program varje vecka i Michigan, USA. Hans webbplats, www.rae.org, har 100 artiklar och tre böcker on-line.

EXTRAPRIS!!!

BESTÄLL EXTRA NR av nr 4-99. Inkl porto:
1 ex 30 kr, 2 ex 53 kr, 3 ex 70 kr, 4 ex 80 kr,
5 ex 90 kr, 9 ex 120 kr.

Sätt in på pg 295588-8 så kommer de på posten.

Returadress:

GENESIS, Box 62, 793 12 INSJÖN

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen här nedan:

Sprid tidningen till nya prenumeranter!

Prenumerera nu!

Ta ett postgiroinbetalningskort. Skriv GENESIS och 120 kr (90 för stud) och pg 295588-8. Att det gäller prenumeration. Och ditt namn och adress!

Hur vet du att du betalt din prenumeration?

Längst upp till höger på adressen här ovan i högra hörnet står en bokstav och två siffror. De två siffrorna anger det sista numret som din prenumeration gäller för. Står det **4 9** betyder det att du har betalt till och med nr 4 1999. Står det **2 0** har du betalt t o m nr 2 2000.

Dröj inte för länge med att förnya din prenumeration.

Har du prenumerationsfrågor kan du ringa Pär Andersson 0247-40609 på kvällstid.

Beställ extranummer av GENESIS

nr 1, 4 -91, nr 1, 2 -92, nr 3, 4 -93, nr 1-4 -94, nr 2-4 -95, nr 1-4 -96, nr 1-4 -97, nr 1-4 -98, nr 1-4 -99: **25 kr/st. Lägg till porto + exp.avg: 1-3 tidningar: 15 kr. 4 eller fler portofritt.** Hela årgångar kostar inkl porto 100:-. **Betala in på vårt pg 29 55 88-8 (till GENESIS) och ange din beställning på talongen.** För **PRENUMERATION** (4 nr efter inbetaln.) är priset 120 kr (90 kr för stud.) (i Sverige). Beställ prenumeration genom att **betala in på vårt postgiro.**

OBS! Adressändringar

görs till tel **0247-40609**
Pär Andersson,
Box 62, 79312 INSJÖN
par.andersson@mbox3.swipnet.se

Föredrag – Seminarier – Undervisning

Flera av medlemmarna i FBS kan i mån av tid hålla föredrag om ursprungsfrågor i olika grupper, på skolor, universitet, kyrkor och olika offentliga platser. Alla föredragshållare anknuter till frågor som rör Bibeln och dess trovärdighet.

Ring och boka!

Föreläsningar med Mats Molén:
28/12-2/1 Vasa, Finland, 22/1

Karlshamn, 28-29/1 Linköping, 12-13/2 Långsjöby, 16/3 Örsköldsvik, 17-18/3 Falköping, 1/4 Örsköldsvik, 10-16/7 Orsa, 3-4/10 Lindsberg.

Följande personer finns till förfogande:

Namn	Ämne	Tel
Vesa Annala	Naturvetenskap, teologi	0480/420394
Anders Gärdeborn	Bibeln och naturvetenskap	021/221 81
Per Landgren	Idéhistoria, vetenskapsteori	031/ 288119
Mats Molén	Naturvetenskap, biologi, geologi	090/138466
Lennart Ohlsson	Allmänt om naturvetenskap	090/178833
Göran Schmidt	Allmänt om naturvetenskap	031/964041
Krister Renard	Tro och vetande	018/254294

Prenumeration och beställn. till Finland!

Postgirot i Finland ger oss inte din adress och dina meddelanden från postgiroinbetalningskortet, t ex vad du beställt. Endast ditt namn och hur mycket du betalt till oss får vi veta. **Därför måste du samtidigt med din inbetalning på postgirot skicka ett brev till Genesis, c/o Pär Andersson, Box 62, 79312 Insjön, Sverige.** eller e-mail: par.andersson@mbox3.swipnet.se
Meddela: 1. Namn och adress 2. Vad du beställt. 3. Summan och datum för inbetalningen.